

TEVGER

TEVGER
Bi Kurdî û Tirkî ji du mehan
carekê derdikeve
Navnîşan: Brevia 943/Frejg. 6
114 21 Stockholm/Sweden
Postgiro: 56 13 18-7

Sal: 1, Hejmar: 4

Organa Merkezî ya Tevgera Rizgariya Kurdistan

Tîrmeh 1989

Belavoka Komîta Giştî ya TEVGER'ê

Divê em bi gelê xwe û siyaseta xwe bawer bin

Komîta Giştî (KG) ya TEVGER'ê, demek berê civiya, li ser xebata şeş mehê dawî sekinî, her usa jî biryarên nu girt ji bo dema pêş. KG li ser rewşa welat û dinyayê sekinî û raya xwe di belavoka jêrîn da eşkere kir:

Piştî ku Yekitiya Komarên Sosyalîst ên Sovyêt (YKSS) û Dewletên Yekbûyî yên Amêrikê (DYA) li hev hatin, da ku roketên navçemenzîl û qismek ji yên kurt ji ortê rakin, rewşa dinyayê piçek nerm bû û ew nermî iro jî berdeham e. Niha di navbera YKSS û DYA da, him jî di navbera Peymana Warşow û NATO da ji bo daxistina çekên konvansiyonel û hejmarê leşker danûstandinê çêdibe. Li gorî dema usa baş ku dest pê kiriye, DYA, li ciyê ku roketên kurt ji daxine, yan bi temami jî ortê rake, di hewlê de wan nujentir bike. Vê yekê di navbera hevalbendên NATO'yê da pirs û problem derxistin.

Qismek ji van roketên menzilkurt li Kurdistanê hatine bi ci kirin û kingê şer derkeve, li gorî gotina xudîyan, "ji bo sekinandina ahiyê din" ewê bi kar bînin, angû ji ser Kurdistanê wê biteqin. Bi vî awayî, Kurdistan, li gorî planên NATO'yê di şer da wê bibe nişangeheke pêşîn ji bo çekên atomî. TEVGER van planên NATO'yê bi xurtî protesto dike, her usa jî wek mîsaleke bêşermiyê ji siyaseta dewleta Tirk nîşan dide. TEVGER dixwaze ku hemû çekên Atomî ji Kurdistanê bên rakirin û tevî wan, hemû çekên kîmyevî û biyolojîk bi temami jî ortê bên rakirin. TEVGER gazi gel dike ku bo van armancan kar û xebat bike.

Gelê Kurd ne beranê qurbanê ye. Ji planên împeryalistan û xulamên wan ra na, ku dixwazin Kurdistanê bikin erdeki mirî.

Di mehên dawî da bûyereke girîng ji civîna Wiyânê bû. Ev civîn li ser netîceyên Konferansa Parastin û Hevkarî ya Ewrûpa (KPHE) sekinî û biryarên nû girtin. TEVGER, çî biryarên ku di peymanên bingehîna da, çî biryarên ku di civîna Wiyânê da hatine girtin ji gelek giranbûna dibîne ji bo maf û azadiyên mirovan û mîletan, her usa jî gazi hemû terefan û hemû kesên bîpîrsiyar dike ku kar û xe-

Çekên atomî yên menzilkurt û xetera ser Kurdistanê

Di van rojana da li ser roketên nukleerî yên menzilkurt gelek axaftin çêdibe. Sovyet pêşniyar dikin ku ew bi temami bên rakirin. Lê Amerîkanî jî vê yekê ra ne razî ne, ew dixwazin van roketan hin nûjen, angû ji berê xurttir bikin. Bona vê yekê di NATO'yê da dubendi çêbû. Almanya Federal û hin welatên din weki Belçîka, Holanda û Îtalya jî nujentirîna ra ne razî ne, ew jî dixwazin ku dewletên roava li ser vê yekê bi Sovyetê re rûnên û qisebikin.

Li Almanya hukumeta Kohl, ku kevneperest e, çawa dibe ku di vê yekê da dijî daxwazên Amerîka derdikeve? Sedem ev e ku li Almanya gel bi xurtî dijî roketan e û heza aştxwaz mezin e. Her usa jî Alman baş dizanin ku, dema şer çêbe, ew roketên menzilkurt di serê wan da wê biteqin.

Lê ev pîrs ne tenê ya Almanan e, her usa jî -ji herkesî zêtir- ya me Kurdan e. Ji ber ku, gava şer çêbe, ew wê di serê me da jî biteqin. Tişteki eşkere ye ku, Amerîka û Tirkiyê, xasîma Kurdistan kirine bendera çekên atomî û planên şer usa çekirine ku di Kurdistanê da bi kar bin.

Rojname Cumhuriyet, di hejmara xwe ya 19 Gulanê da cardin li ser vê yekê dîsekin û dibêje ku li Amerîka di planên eskerî da, di "listikên şer" da tim usa tê nîşandan ku, roketên atomî yên menzilkurt li ser Almanya û Kurdistanê diteqin, bi vî awayî êriş "dijmin" dişkê. Lê tevî "leşkerê dijmin", xelkê van welatan jî namîne, ev dibin "welatên wînda".

Di planan da tê eşkerekirin

ku Kurdistan nişangeha pêşîn e. Ji ber ku, Amerîkanî dibêjin, "li wir nîfûs kême". Sala çûyî, Wezîriya Dervayî ya Amerîka, li ser pîrsên çend endamên Kongrê ev tişt cardin teyîd kir. Keremkin, milletê Kurd, ku tenê li Kurdistanê Tirkiyê 12 milyon e, li çav Amerîkîyan gelek erzan e, bo maf û xatîrê wan tînxerckirin. Hukumeta Tirk jî ji vê yekê ra hazîr e, bi dil û can razî ye. Ew jî hesabê xwe dike bi vî awayî ji Kurdan xilas be.

Topên han ku dikarin van roketan bavêjin, li Kurdistanê, xasîma li hêla Erzurumê hatine cîkirin. Menzîla wan 40 kilomêtro ye. Tesîra wan, heryekî nêzi wê bombê ye ku, li ser Hiroşîma teqî û 130 hezar meriv kuşt.

Xetera mezin ku li pêş gelê me ye li ber çavan e. Ev pîrsa man û nemanê ye. Divê wek milletê Alman, em gelên Kurd û Tirk jî bi rewşa hanê hişyar bin, dij derkevin, nehêlin ku biyanî, bo mafên xwe bi qedera gel û welatê me bilizin. Da ku em nebin gel û welatên "wînda".

Iro dikeve ser milê her kesî welatparêz û hişyar ku dijî vê yekê derkeve, dengê xwe bilindke, gel hişyar bike. Da ku plan û listikên dijminan pûç be û pêşî li vî xetera mezin bê girtin.

Xuya ye ku ji ortê rakirina roketên atomî, wek hemû gelên dinyayê pîrsa gelê Kurd e jî. Ew jî bo me, ji herkesî girîngtir e, ji ber ku di şerê han da gel û welatê me di bin lîngan da diçe. Divê em bi xurtî pişt bidin hêzên aştxwaz û rakirina çekên atomî, kîmyewî û biyolojîk bixwazin.

Jî TEVGER'ê

Saleke TEVGER'ê

Ji ser avakirina TEVGER'ê salek derbaz bû. Niha em dikarin bi kurtî behsa kar û barê salekê bikin.

Di vî dema derbazbûyî da, TEVGER'ê gorî programê xwe ya eslî û ya rojane û gorî destûra xwe, di warê rêxistinî da gavên pêş avêtin, xwe da naskirin û gelek civîn û meşîn pêkanîn, yan jî tevî xebatên usa bû. Ger du mehî da carê jî derkeve, rojnameyêke periyodîk dest bi weşanê kir. Ne hewce ye kar û xebatên ku xwendekar baş pê dizanin em li vir yek bi yek bi nav bikin. Ji ber ku li der welat firsandên xebata legal gelek in, li wir xebatên TEVGER'ê xweş xuya dike. Tesîra wê jî niha va li welat jî li ser rewşa siyasî dibe.

Avakirina TEVGER'ê tesîreke baş kir li ser dorhêl û kesên welatparêz ku qimeta yekitiyê baş fêm dikin û xwe bîpîrsiyar dibînin. Hin kesan jî, ji ber ku xwe ji hişkî û kêmasiyên berê hin xilas nekirine, bi nêrineke teng û bi rayeke kevn li ser vî meselê sekinîn. Ewana hin di destpêkê da tekçûna me xwestin! Lê divê meriv metel nemîne. Gelek adet û usûlên nebaş di refên hêzên çep û welatparêz da jî xwe ra hêlûn çekirine ku di demê kurt da bi tevayî nayên paqijkirin. Sebîr û dilsozî divê, ji bo derbazbûna gelek dirb û astengan.

Niha meriv dikare nîqaş bike li ser tiştên ku ji avakirina TEVGER'ê vir da di nav salekê da hatin kirin bes in, yan ne bes in. Dibe ku nin kes bi vî kar û xebatê

Dûmahîk r. 3

Diyarbakir:

Meş û Protestoya Xwendevanên Unîversîtê

■ Di roja 3'yê Gulanê de ji bo salvegera mirina M. Şîrîn Tekîn li Diyarbakirê, çalakî li hember faşîzmê pêkhatin, M. Şîrîn li ser qebra xwe hate bi bîranîn.

■ Bi bahaneya pankartekî bi îmze ku li ser rîya Seyrantepe ya Diyarbakirê hatibû deliqandin, polis di şevên 24-25'ê Gulanê de gellek şoreşger, welatparêz girtin, ji îşkenceyan derbas kirin. Roja 26'ê Gulanê, di kampûsa Unîversîteya Dicle da, ji

bo serbestkirina hevalên xwe, xwendevanên protestoyek dan nîşandan ji bo proterstokirina polîsan û ji bo serbestkirina girtiyan, xwendevanên di nav bajêr da dest bi meşê kirin. Di meşê da pir kes beşdar bûn, sloganên welatparêzî hatin avêtin, axaftin hatin kirin. Her çiqas polis êrişî ser meşvanan kirê jî meş bi biryardarî hate domandin. Di dawiya vî bûyerê de ji gellek xortên welatparêzên Kurd hatin girtin.

Xwendevanên hêja;

Di navnîşana me de hin guhertin çêbûne. Ji nuha pê ve navnîşana me li gorî awayê jêr e:

Brevia 943/Frejg. 6
114 21 Stockholm/Sweden

Dûmahîk r. 3

Li ser eşîreta dek û dolabên dewletê

Di meha çûyî de kovara "İkibine Doğru" agahdariyek li ser "şemaya bicibûna eşîrên ku ji aliyê etnikî va muhim in" çap kir. Şema wek pirtûkekê ji bo "xizmeta taybetî" ji aliyê Komandariya Hêzên Erdê hatiye amadekirin. Li gor vê şemayê eşîrên Kurda di sê kategoriyan de hatine nişankirin: Yekem, "yên ku bi wan bawerî nabe"; duyem, "yên ku piştigiriya karubarên Kurdîtiyê dikin", sêyem, "Yên ku girêdayî bi dewletê" ne. Ev rapor li ser bajarên Diyarbekir, Hekari, Mêrdîn, Sêrt, Riha û

kovara "İkibine Doğru" de dide; divê dewlet pratîk hereket bike, eşîretan tesnîf bike, daweyên xwinê di navbera van de, berberiyên wan tespît bike û ji vana istifade bike.

Mîrov gava li ser van raporên hûrdibe, dibîne ku di van de, bi yeko-yeko rewşa her eşîrê, nufûsa wê, lehçe, mezhep, reis û rîspiyên wê, ciyên bicibûna wê hatine tespît kirin. Şer û berberiyên kîjan eşîr bi kîjan eşîrê ra heye û di demekê de hebûye tê eşkerekirin. Di raporê da ne tenê rewşa eşîra ya niha, lê ya berê jî, tewrê wan di tevgera netewî da, ku di serhil-

girtina pêşveçûna peywendiyên netewî ye.

Parastina eşîra, şerê eşîrtiyê şuura netewiyê dikuje, ji çêbûn û geşbûna wê re mecalê nahêle. Dewleta Tirk di siyaseta xwe ye tradîsiyonali de, riko ye. Dîsa bi "destdanîna li ser Kur'anê" û "bi sê kevîran" sêdeqeta eşîran û bikaranîna van li dijî tevgera netewî ya Kurd dixwaze. Parastina dewletê û şerkirîna dijî "veqetinxwaz" û kominîstan cihada ji bo Xwedê ye. Eşîretan bi van û bi efûkirina "mehkûm û qaçaxên"

Gelo evana alîgirên dewletê ne an jî "xayîn" in ?

Wanê disekine. Li wan bajarên hejmarên eşîra wek 204 tespît dike. Hejmara mirovên eşîra jî 879.500 e. Ji van yê girêdayî bi dewletê 50 (222.930) yê ku bi wan bawerî nabe 66 (262.910) in.

Çawa tê zanîn berî du sala jî raporek weha hatibû çapkirin û di wê de jî, di tevayîya Kurdistanê Tirkîyê da eşîran wek, li gor "xainbûn" û "yên bi wan bawerî nabe" hatibûn tesnîfkirinê. Wê raporê 2 milyon Kurd li dijî dewletê nişan dabû.

Dewleta Tirk her çiqas di pîrsa Kurdî de bédeng dimîne jî, siyaseta xwe ya taybetî li ser civaka Kurd li dervayî qanûn, parlamento û çarçûwa resmî ajotîye. Wek dewletek mêtîngêhkar her tim siyaseteke wê ya taybetî û veşartî hebûye. Niha ev tişt her ku diçe rengêkê eşkere û resmî digre. Ew ji bo ku otorîta xwe li ser civaka Kurd biparêze, xurt bike organ û mûeseseyan li dar xistiye. Li ser bîngeha rapor û agahdariyên veşartî siyaseta xwe çêkiriye. Wek talîmat, daye berpirsiyarên dewletê yê li Kurdistanê.

Ev rapor di bin rêberiyek bîngehî jî bo berpirsiyarên dewletê yê, ku bi bicînanîna politikayê li ser eşîran mijûl dibin. Li gor yek ji van berpirsiyaran ku agahdarî di

danan de çî bûye, çî rol leyistîne, hatine diyarkirin. Hejmarên qaçax, mehkûm û girtiyên wan, d'ewa wan di mehkeman de û hwd. jî tî zanîn.

Li vir ne hewce ye, em li ser rastbûn an nerastbûna van raporên hûrbîn. Em baş zanîn ku "dostaniya" eşîrên Kurda bi dewleta Tirk ra, "dostaniyek" çawa ye. Gava otorîteya dewletê li mintiqeyekê sist dibe, dewlet bi hemû rêç û rêbazên xwe, bi dek û dolabên xwe va "sêdaqeta" eşîran dixwaze.

Bêguman di civaka Kurdî da eşîr, wek mûeseseyek civakî hîn li ser xwe ye. Rol û statuya xwe bi temamî wînda nekiriye. Dewleta Tirk otorîteya xwe li ser bîngeha wê avaya civakê tesîs kiriye. Parastina hebûna eşîran û berberiyên nav wan di menfeeta dewleta Tirk da ye. Hebûna eşîrên cihê û şerên wan pêşberê çêbûn û pêşveçûna peywendiyên netewî digrin. Bi vî awî, civaka Kurd nikare xwe mobilîze bike, hêzên xwe yek bike, li ser xwe be. Perçeperçebûna bîngeha civakî ya tevgera netewî bûye sedema bîngehî ya hebûn û parastîna otorîteya dewleta mêtîngêhkar. Sedema parastina peywendiyên eşîrtî, peywendiyên berî-kapîtalîzmê jî aliyê dewleta Tirk pêşberî

wan, bi helkirina berberiyên mal-mulk li ser hesabê reîsê eşîran, axa û şêxan dibin "dostê" dewletê.

Hebûna Walîtiya herêmî ya rewşa îdara urfî, hêzên çekdarî, jendîrme, polis û sixurên wan, timên taybetî û "Köy Korucusu" hwd. garantiya parastina otorîta dewletê nadin. Li gel van, dewlet niha jî her carê bêtir pêwîstiya kûrkirina şerê eşîrtiyê dibîne. Bi vî munasebetê, ruhsatnameya sîlehan belav dike, qaçax û mehkûman efû dike. Îro, çekên ku di nav şerên eşîran de ji nuva tî bikaranîn, çekên dewletê ne.

Pûçkirina dek û dolabên dewletê

Siyaseta Tevera Rizgariya Kurdistanê divê xwe li hember van fêlbazî, dijminatî û li hember siyaseta perçekirin û belavkirinê û berberî xistinê sunî di nav civaka me da, siyaseta xwe rast tespît bike, dereng nemîne û bi vî awî leyistîkên dewleta Tirk pûçbike. Ji bo ku pêşiya şiyarbûna netewî û yekîtiya netewî vebe û xurt bibe siyaseta tevgera Kurd divê bala xwe bide ser peywendiyên eşîra. Serokatiya eşîrekê mimkun e li gel dewletê be, ev nayê û divê neyê wê me'neyê ku hemû ferdên eşîrê li gel dewletê ne, "xain" in.

Gernas Jiyan
(ŞK)

Dijminatîya TEVGER'ê ne li menfeeta gelê me ye

Nayê înkarkirinê ku di dîrokê da, tradîsiyona têkoşînek dewlemend a gelê me li hember dijminatî mêtîngêhkar heye. Weka ferdên civakêkê, ku bi dirêjahiya sedsalan jî bo hebûna xwe xwîna bi sedhezaran şehîda rijandiye, îro jî, ji bo Kurdistanê serbixwe û azad, geşkirina me ya têkoşîna berxwedanê vatîniyek dîrokî ye. Aloziyên têkoşînê, zigzagiyên riyên me û hebûna çeperên bi sitrî, rastîyek e. Û barbarîya bê sinor li hember gelê me ya dijminatî har û erîşker di merheleyek xwînxwarî de ye.

Ordiya mêtîngêhkar a Tirk bi hêza xwe ya militarîst ya ku nêzîkî milyonekî, di NATO yê de, piştî DAY'ê xwedî hêza herî mezin e. Ew ji bo ku gelê me qir bike, zêdeyî jî nivê hêza xwe ya ordiyê li Kurdistanê bicikiriye. Li hember gelê me şerek vekirî ilan kiriye. Xwe bi vî jî ranagire, milîsiya bi pere "köy koruculuğu" geş dike. Ji bo ku gelê Kurd bi hev bide qirkirinê, entrikayên her curî diceribîne. Li Kurdistanê zordestî her diçe zêde dibe. Jiyan nayê kişandinê. Li gel van zordestiyên jî, di nav gelê me da zanîna netewî jî do bêtir geşbûnek girîng, dide nişandana. Bi serxistina vî prosa dijwar bes bi yekîtiya hêzên welatparêz a Kurdistanê mimkun e. Hêzên ku di vî zanebûnê da ne, nêzî salek berê TEVGER'a Rizgariya Kurdistanê pêkanîn. Yekîti, ku avakirina Kurdistanê serbixwe demokratîk jî xwe ra kiriye armanc, jî bo ku programa xwe bicibîne, li gor hêza xwe di nav xebatê da ye. Ev jî bo têkoşîna rizgariya gelê me hewce û pêwîst bû. Ev çêbûn, di nav xelkê da sempatî çêkiriye, dijminatî tirsandîye.

Ev ruyekî madalyonê ne!

Rûyek din e madalyonê jî di sewiyeyek ne daxwazkirî da ye.

TEVGER, berê û piştî avabûna xwe dixwest ku hêzên Kurdistanî yê ku li der wê mabûn, di nav yekîtiyê de ciyên xwe bigrin. Ev daxwaz bi caran ducare bûn. Îro jî ev daxwaz di rojevê da ye. Ji vî, tu şik tune ye. TEVGER, bi zanebûna berpirsiyariyê mezin hereket dike. Wê li hember hêzên Kurdistanî her bi dostane hereket kiriye. Lê çî mixabin, hinek ji van hêzên vî tewra dostane jî bo menfeetên xwe yê teng-grubîtî suîstîmal dikin. Hinek ji van, dibêjin ku "yekîtiyak mirî çêbûye", îthamên hinekan jî, wek "dawiya destpêkek nû" ye.

Qey, wek ku di têkoşîna li hember TEVGER'ê da menfeetên wan wê hebe, kampanyayek erîşkar vekirine.

Divê bê zanînê ku, têkçûna TEVGER'ê ku bibe, bes wê keyfa mêtîngêhkarîna bine. Di vî da, wê çî menfeeta rêxistinî ku bes bi grubayetî difikirin, çî jî leyda gelê me hebe.

TEVGER, li hember van kampanyayên erîşkar tewrê xwe yê hişyar, wê biparêze. Ji ber ku, ev, li hember dijminatî barbar ya mêtîngêhkarîna, bi berpirsiyariya xwe ya bi şeref ya têkoşîna pêwîst, wek vatîniya xwe ditiye.

Hemû hêzên welatparêz ya Kurdistanî divê bizanin ku di serî da jî dîrokên xwe, jî dîroka dinyayê dersên girîng derxin. Berberiyên bîfeyde li hember hev, hisên dijminatî, îro divê li paş bê hiştin.

Ji bo ku gelê me jî nîrê mêtîngêhkarîyê bê xilaskirinê wazîfeyên me yê hê jî van girîngtir, hene.

Em cihê jî bin, divê em bizanin bi hev re li dijminatî xîn, bizanin. Gava ev ditin li Kurdistanê bû ditina serdest, wê gavê têkçûna hêzên dijminatî bîguman dibe.

Divê em di perspektîfa têkoşîna îdeolojîkî da domandîna dostaniya politîkî bizanin.

Di vî riyê da yê serkeve wê gelê me be.

Yekîtiya nivîskarên Kurd li Swêd hate damezrandin

Di dawîya meha Nisanê de li Stockholmê Kongra yekem a Yekîtiya Nivîskarên Kurd li Swêd, civiya. Di kongrê de jî çar perçên Kurdistanê nêzîkî 35 nivîskar, şair û wergêrên Kurd beşdar bûn. Li ser rewş û pirsgrêkên nivîskariya Kurd hate peyivîn û li ser rola nivîskariyê di pêşveçûna tevgera netewî-civakî de hate sekinîn. Kongrê program û destûra, ku jî aliyê komîta amadekirina kongrê hatibû hazîrkirin xal bi xal munaqesha kir û qebûl kir. Kongrê biryar da ku kovarek

bi zimanê Kurdî bê derxistin. Ji bo komîta rêvebirina karê yekîtiyê jî 7 kes hatin hilbijartin. Em bawer in ku çêbûna Yekîtiya Nivîskarên Kurd li Swêd dê bibe gavek girîng ji bo parastin û pêşvebirina zîman, edebiyat û çanda Kurdî. Ev gav wê rêya avakirina yekîtiyê pêş jî bo hemû nivîskarên Kurd li dervayî welat veke. Avakirina yekîtiyê weha îmkânên nivîskarên me wê bi hêz bike, jî xwendevanên zîmanê Kurdî ra berhemên bi nîrx û hêja bigihîne...

Dûmahîka nivîsan

Divê em bi gelê xwe û siyaseta xwe bawer bin

bat bikin, da ku ew maf û azadi ji bo gelê Kurd ji bi cî bîn. Ger ne usa be, û berekî va biryarên usa rengîn bêne girîtn, berekî va jî gelekî wek gelê Kurd, di dawîya çaryêkê sedsala 20'an da jî hemû maf û azadiyên bingehîn bêpar bimîne, serda jî zulm û zordestîyeke nedîtî bibîne, bê qir-kirin û nefîkirin, û himber vê yekê jî dinyayê deng dernekeve, ew jî eyb û durûtiyeke mezin e.

TEVGER gazî civîna Paris'ê dike (di van rojana da kom dibe û li rewşa mafên mirovî dimihêre) û jê dixwaze ku li ser pîrsa Kurd bisekine, dewleta Tirk bi xurtî rûş bike ji bo zordestiyên wê li ser Kurdan û piştgiirtiya gelê Kurd bike ji bo destxistina mafên xwe.

Şik tune ku, ew nermiya ku di warê navnetewî da çê dibe, di sa ew tiştên ku di warê mafên mirovî da pêk tên, di salên pêş da tesîrekê jî wê li Tirkîyê û li ser rewşa gelê Kurd bikin. Dewleta kolonyalist a Tirk, tim jî şerê sar, jî siyaseta dijayetiye û jî warê xwe yê stratejîk îstifade kir, tim di navbera Rohilat û Rojava da çû hat, li herdu aliyên jî şantaj kir. Lê niha şunda bo dewleta Tirk êdî zehmet e. Nah şunda, şik tune ku him zulma netewî li ser gelê Kurd, him jî mafên mirovî li Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê, wê zêtir derkeve

platformên navnetewî.

Îro li Tirkîyê û Kurdistanê têkoşîna hêzên demokrat û rizgarîxwaz dijî faşîzma 12 Îlonê û hêzên kolonyalist bi xurtî berdeham e. Îsal, di hîl-bijartina 26 Adarê da millet derseke baş da ANAP'ê û hukumeta wê ku hêzeke 12 Îlonê ye û krasê sivil kişandîye xwe. Di hîl-bijartina heremî da hêzên welatparêz li Kurdistanê jî li Diyarbekir û li gele çiyên din, dijî zulm û zordestiyê platformeke baş avakirin. Di sa, protestoyên karkeran li Kurdistanê û Tirkîyê dijî birçitiyê, betaliyê jî bo destxistina mafên sendikali di Adar û Gulana çuyî da giha dereceke bilind. Faşîya 12 Îlonê xwest bi darê zorê pîrsa Kurd bi temamî jî bir derxe û zordestîya xwe gihan-de wê derecê ku, li dawiyê ev pîrs bi destê xwe germ kir. Êdî zordestî jî pere nake. Pîrsa Kurd niha ne tenê li dorhêlên çep, li kowar û rojnamên bûrjûwazî, li parlamena wan jî tê qisekirin û derdikeve warê navnetewî. Gelê Kurd, dijî ewqas zulm û zordestî jî, îsal karî gelek bend û qeydan bişkine, Newroza xwe li bajaran, gundan, li mekteban û kampên militeciyan pîroz bike. Li alî din, rejîma faşî, di Yekê Gulanê da cardin rûyê xwe nişan da, xwîn rijand û nehişt ku cejna karkeran bi serbestî bête pîrozkirin.

Evana hemû baş didin xu-

yakirin ku, rejîma faşî neh sal e ku xwest bi darê zorê têkoşîna karker û xebatkaran, tevgera gelê Kurd, tevgera ciwanan û bireweran, bi kurtî hêzên rizgarîxwaz û demokrat ên gelên me bipelîxîne, gel bédeng bike, welat bike gulistan ji bo hêzên imperyalî û xulamokên wan, lê ne giha armanca xwe. Li himber berxwedana gelên me, xelesa 12 Îlonê êdî perçe dibe.

Bûyerên han baş nişan didin ku, gotinên serdestên Tirkîyê yê kevneperest di derheqa demokratîyê da hemû derew û durûtî ye. Ji zagona bingehîn ya 1982 vir da, ku bi darê zorê bi millet dan qebûl kirin û jî nav bêtir tu pêwendîya xwe bi zagontiyê tune ye, serdestên kevneperest ên Tirkîyê, dixwazin welatiyên xwe û biyaniyan bi "çûna Tirkîyê ber bi demokratîyê" bixapînin. Ew, hîl-bijartinên ku tenê di navbera partiyên bûrjûwa da çê dibin jî vê yekê ra wek delil nişan didin. Lê bi deh hezaran girtiyên siyasî ku îro jî zindanan tijî dikin, çerxa zulm û tedayê ku îro jî berdeham e, gîrevên birçitiyê, zulm û zordestîya ser gelê Kurd ku jî berê ne kêmîr e, l'ê Gulanê ya xwînî, çoyê ku rojnemavan dixwîn li kuçe û kolanan, ew hemû baş nişan didin ku rastî ne usa ye.

Îro rewşa gelê me bi kurtî usa ye: Gelê Kurd dijî zulma netewî ber xwe dide; bo wekhevî, azadi û serxwebûnê kar û xebateke xurt dike. Di refên gelê Kurd da bir û bawerîya netewî, îro jî berî 12 Îlonê qat bi qat zêdetir e. Çina karkeran jî bo destxistina mafên sendikali jî nu va, bo çê-tirkîna rawşa xwe ya aborî û jî vê pê de, bo demokratîyê bi awayekî giştî, berxwedanên baş nişan dide. Bingeha tevgera karkeran gor berî 12 Îlonê gelek fireh e. Xwendevan, birewer û nivîskar û rojnamevan jî, jî bo universîteya serbixwe, jî bo azadiya çapemenî, jî bo serdestîya heq û hûquqê, jî bo azadiya bir-bawerî û rêxistinî, bi kurtahî, jî bo demokratîkî kar û xebateke zor dikin. Taximê Ewren-Ozal jî -ku mesûlê faşîya 12 Îlonê ne- herçiqas jî bo parvekirina nêmetên hukim û post di navbera wan da hin dubendî hebin jî, jî bo ku vê sazûmanê biparêzin û rê li demokratîyê bigrin, çiqas jî wan tê berxwe didin. Di navbera hêzên demokratî û rizgarîyê û wan da, ango di navbera pîraniya gelên Kurd û Tirk û wan de şer û pevçûnek giran heye. Li dawiyê, yan hêzên demokratîyê bend û qeydên pêşîya xwe paqîş dikin û Tirkîyê digihînin qonaxeke nu ku welat heya niha demokratîyeke usa fireh ne ditiye; ango hêzên çep û xebatkâr jî êdî bikaribin azadiya bir-bawerî û rêxistinî bi serbestî bi kar binin, pîrsa Kurd bi serbestî bê qisekirin, di zordestîya ser gelê Kurd da qul vebî; yan jî hêzên militarîst, nijadparêz û kevneperest cardin êrişekî dikin û bi ser dikevin, ango welat cardin dikeve şereşa

12 Îlonê. Ji van kijan pêk tê, ev girêdayî giraniya hêzên pêşverû û paşverûyan e.

Îro Tirkîyê bêzarê 12 Îlonê ye û di nav gel da dijî hukma leşkerî dijayetiyeke xurt heye. Çi heye ku, ew muxalefeta bûrjûwa ku bi legalî dikare kar bike, ew jî ne hazir e ku daxwazên gel di derheqa demokratîyê de bi kar bîne û naxwaze jî. Serokatiya SHP (Partiya Sosyal Demokrat a Geli) jî, herçiqas behsa "azadiya bir-bawerî bi temamî-dike jî, lê ne bi dilekî rast e. Ew him di derheqa pîrsa Kurd da siyaseta berê ya şovin bi rêva dibe, him jî, jî demokratîyêk fireh ra, heya di nav refên xwe da jî ne razî ye. Li alî din, S. Demirelê ku jî bo cardin hukim bistîne, îro dixwaze xwe "demokrat" û şirin nişande, bi rastî ev merivê berê ye, ku berî 12 Îlonê serokê eniya MC bû û jî faşîyê ra rê avakiribû.

Bona vê yekê, ger îro meriv di têkoşîna bo demokratîyê da piştî xwe bi muxalefeta bûrjûwa girê bide, yan jî zêde

tişt jê bipê, tenê xwe dixapîne. Hêzên rizgarîxwaz ên gelê Kurd û Tirk di têkoşîna bo demokratîyê da jî, divê berî hertiştî bi siyaseta xwe û bi gel bawer bin, divê bixebitin ku hêza gel seferber bikin. Herçiqas xelk jî hukma leşkerî bêzar e jî, kes nikare bêje ku rewşa siyasî bi rengekî aşitî bi rêva diçe. Rast e, di warê navnetewî da nermî tesira xwe li Tirkîyê û li ser pîrsa Kurdî jî wê nişande; lê li welatekî wek Tirkîyê ku ziddiyeta çini û netewî ku ewqas tûj e, hertiştî gor welatên dinê pêk nayê. Ji xwe di rewşa hanê da jî zulm û teda berdeham e. Bona vê yekê, divê hêzên çep û rizgarîxwaz yekitiyên fireh pêk binin, da ku bawerîya gel bistînin û bibin alternatîf, her usa jî jî her rengê têkoşinê ra xwe hazir bikin.

Wek rizgarîya gelê Kurd, di warê demokratîyê da serketinên mezin jî tenê bi pêşengîya hêzên şoreşger û demokratên dilsoz pêk tê.

Mafên mirovayetiye û pîrsa Kurdistanê

Taybetî di van salên dawiyê de di nav raya giştî a cihanê de li ser mafên Kurdan û daxwazên gelê Kurd guftûgo û munaqesê zêde bûne. Ev munaqesana bi du alî dikevin rojeva hinde civîn û platformên navnetewî. Ji van aliyên yek bi xwe dixwaze pîrsa Kurdistanê bixe rojevê, a duemîn jî terefên berevaniya mafên mirovayeti û aştiyê dikin û ew kesên dost û piştevanên tevgera gelê Kurdistanê ne. Heya îro di platform û civînan navnetewî de li ser pîrsa Kurdistanê tiştên hatine peyivîn û biryarên hatine girtin, piranî di nav çarçova mafên mirovayeti da mane.

Gelo tenya di nav sinorên mafên mirovayeti û daxwazên huquqî yê jî bo grûbên kêmasiyan, dikare bersiva pîrsa Kurdistanê bide? Bêguman li ser pîrsa Kurd û Kurdistanê ev elaqe û piştevanîyên rû didin gavên baş in. Mumkun e hinde kes bi-bêjin "evya hêj destpêk e, pîrsa gelê Kurd li cihanê hêj nehatiye nas kirin û fam kirin, rojên pêş ev valatî wê bê tijîkirin". Di van ditinan de jî hinde rastî veşartî ne, lê pêwîst e tenê em li benda bûyerên xudbixud jî nesekinin.

Gelê Kurdistanê, jî ber ku her heqê wî yê tabîî jî dest hatiye girtin, her daxwaza heqekî wî ê biçuk jî deng dide, dijmînên Kurdistanê hêrs dike, ditirsîne. Lazim e em li gor recifin û tîrsa dijmîn nêzikî meselê nebin. Îro kolonyalist ne tenê jî bo heqekî gelê Kurd, jî navê Kurd, Kurdistanê jî ditirsîn û ew qedexe kirine. Sibê kolonyalist di bin fişara raya giştî a dinê de dikarin hebûna Kurda û navê Kurdistanê jî qebûl bikin (Li hinde perçên Kurdistanê jî xwe rewş wisan e). Hetta jî ber bilindbûna potansiyel û mixalefeta welêt, dikarin peyivîn û nivîsîna Kurdî jî serbest bikin. Bûyerên waha jî bo pêştaborîna tevgera rizgarîya Kurdistanê dikarin bibin pêpelankên nû jî. Lê her daîm lazim e em yek pîrsiyarê her bipîrsin; garantiya van mafan çiyê û evya pîrsa Kurdistanê hel dike an na?

Pîrsa Kurdistanê meseleke netewî ye. Li pêşîya tevgera Kurdistanê helkirina problema netewî û civakî disekine. Problemeke netewî û civakî tenya di nav çarçoveya mafên mirovayeti de, yan jî tenya bi stendina heqê ziman û kultur nayê helkirin. Tiştêkî din jî, di hûquqê navnetewî de mafê grûbên etnik û mafê netewî (yan jî welatekî bindest) jî hev cuda ye. Li dinê heya îro pir teref problema Kurdistanê wek problemeke etnik qebûl kirine. Ji bo guherandina vê ditinê jî tevgera Kurdistanê ihtiyac bi xebateke qirardarî heye.

Gelê Kurdistanê heya heqê tayînkirina qedera xwe bi dest xwe nexîne, dest xistîna her mafekî wî muweqet e. Garantiya bikaranîn û pêştaborîna hemû mafên gelê Kurdistanê bi serxwebûna siyasî ve girêdayî ye. Ji bo raya giştî a cihanê jî û jî bo gelê Kurdistanê jî ev rastî gereke baş bê rohnkirin; jî ber ku di vê rêya dûr û dirêj de destxistina hinde mafên xwe yê tabîî, jî bo têkoşîna rizgarîxwaz nebin asteng, lê jî bo serketin û pêşda çûnê bikaribin bikin pêpelankek nû.

Salek TEVGER'ê

qayil in û hin jî na. Lê birayara heşt rêxistinanan ku bi hev ra kar bikin, ev gava pêşin bi tena xwe jî gelek giranbuha bû. Heya niha di navbera hêzên welatparêz da gelek dijayetiye hebû û wana li ser gelek tiştan li hev nedikirin. Lê bi vê gavê, di navbera rêxistinên welatparêz da pêwendiyên nu yê demokratîk û dostane dest pê kir, wan dijî dijmînê mişterek adet-usûlê hevkarîyê danîn. Partî û rêxistinên ku hatin ba hev, helbet hebûna xwe, bername û destûra xwe ya taybetî diparêzin û karê xwe wek berê bi rê va dibin. Lê ew, her usa jî, li ser bernameyê mişterek xebateke mişterek jî dikin. Ew bi vî awayî hewl didin ku potansiyela welatparêzî ya mezin bi rêz bikin, bi kar binin, ku qet rêxistinêk jî nikare bi tena xwe pêk bîne.

Helbet, bicînanîna karê rêxistinî, bikaranîna tiştên ku li ser kaxîzê hatine nivîsandin ne ewqas hêsan e. Her usa jî heya ku rêxistin hinbin bi hev ra rehet kar bikin, di navbera wan da ahengek baş çêbe, jî bo vê yekê jî wext û xebat divê. Çawa di nav rêxistinêkê da tim pîrs û problem çê dibin, tiştêkî gelek makûl e ku, yekitiyan da jî ev yek çê dibe. Lê têkoşin tevî van pîrs û probleman bi rêva diçe, pêşva diçe. Ya girîng ev e ku, meriv bi dilxwazî û rindî bide û bistîne, bike serê hev.

Çavê kadrên TEVGER'ê û her usa jî yê dostên wê li ser kar û xebata hundur welat e û ev yek jî tiştêkî makûl e. Gelek mirovê me bi avabûna TEVGER'ê şa û hêvîdar bûn. Lê, ew her usa jî, hêvî dikin û dixwazin, ku karê rêxistinî zêtir di welat da goşt û can bigre, pêşva biçe. Ev daxwaz gelek li cî ye û TEVGER tenê bi vî awayî dikare ber bi armancên xwe biçe. Serokatiya TEVGER'ê jî bi vê yekê gelek hişyar e, gora wê biryaran distîne û gavan davêje. Îro li welat tevgera welatparêz cardin bilind dibe. Û bila şik nebe ku, TEVGER di vê kar û xebatê da çî dikeve ser mil, wê bi kar bîne.

Lê daxwazên TEVGER'ê jî hene jî wan rêxistin, komel û kesên welatparêz ku îro hin li der refên wê ne. Divê ew, di derheqa yekitiya hêzên welatparêz da wek biyani jî derva nenihêrin. Divê bikevin kar, di TEVGER'ê da cî bigrin, hêza wê mezin bikin. Di vî warî da TEVGER gelek nerm e û makûl e. Refên wê jî hemû rêxistinên, her usa jî kesên welatparêz û demokrat ra vekiri ye, bes ku bi bernama wê û pêwendiyên dostane razî bin.

Werin nav refên TEVGER'ê, hêza wê mezin bikin. Em vê rê bi hev ra bimeşin!

Yeksaliya avakirina TEVGER'ê jî hemû hêz û kesên welatparêz ra pîroz be!

Kolonyalîst ji talankirina Kurdistanê têr nabin

Dagirkerên Kurdistanê ji ber ku bi xwe jî di wextê xwe de bi teknîk û sanayîya xwe de paşdemayî bûn di talankirîya xwe de jî adetên kevin bi kar dianîn. Di destpêkê de dewlemendiya sererdê û ya di nav destê gel de binavê bacê (vergî) berhev dikirin. Bi salan li Kurdistanê gundiyan Kurd tenya navê du karmendên Tirka dizanîn; yek tehsildar yek jî cendîrme bû. Tehsildar gund gund, mal mal digeriya bi zorê heyvan, xwarin yan jî pere jî her ailê distend. Cendîrme jî him jî bo zordarî û kontrolê û him jî ji bo xortên Kurda bi zorê bibin eskeriyê ji gundên Kurdistanê kêr nedibû. Paşê kolonyalîst li gorî imkanên xwe dest avêtin dewlemendiyan din yê welêt. Nuha jî zêdetir bi riyên endîrek û bi destê bazariya dewletê xelkê dişelînin. Kolonyalîstan paşê dest avêtin dewlemendiyan tabîî; daristan kirin malê xwe, darên Kurdistanê birin firotin gelê wê derê. Rejî (komir) derxistin jî bo fabriqên xwe kişandin rojavayê. Destpê kirin petrola Kurdistanê bikaranîn. Ji xwe hesin û sifirê Kurdistanê hêj di wextê Osmanîyan de talan dikirin.

Di van bîst salên dawiyê de jî dest avêtine potansiyela enerjîya avê. Îro enerjîya elektrîkê ya Tirkîyê %40'ê wê jî berajên Kurdistanê ye.

Wextê kolonyalîstan dest bi çêkirina benda Kebanê kirin, ew wek xizmetek jî bo herêma didan nişandan. Keban çêbû, di enerjîyê da tu guherîn jî li herêma Kebanê nebûn. Tenya gelê wê derê bi bedeleke pir erzan ji ciyên xwe hatin derkirin û di çêkirina Kebanê de wek karkerên erzan hatin bikaranîn. Nuha enerjîya ji Kebanê der tê diçe ji bo fabriqên Anqerê û Stenbolê.

Niha jî projeye mezin a kolonyalîstan li ser Dicle û Fîratê tê cibicikirin. Bi kurtî navê wê projeya GAP (Projeya Pêşdebirina Başûrê Rojhilata Anadolîyê) e. Proja GAP'ê him jî bo bi destxistina enerjîya elektrîkê û him jî ji bo avdaniya ziraetê ye. Wextê proje tamam dibe mîntiqeke pir fireh jî bo çandîne wê bê avdan. Di vê çandîne de ne tenê ziraeta edetî (wek gînim, ceh) jî bo ziraeta sînaî jî (wek pembû) şert çêdibin.

Wextê meriv li vê tabloya projeya GAP mîza dike, bivê nevê viya jî bo mîntîqa Ruha û Diyarbekirê xizmetekî bê hempa dibîne. Lê aya aliyê din ê madalyonê jî wisan e? Kolonyalîstên me hewqas xêrxwaz in gelo? Hêj di destpêkirina çêkirina vê projeyê da ruyê kolonyalîstan yê kirrê derkete meydanê. Wan xelkê mîntiqê yê ku ciyê wan di bin avê de dimîne ji ciyên xwe derkirin û gotin emê

paşê axê li we belav bikin. Lê hêj ji niha da kapitalîstên biyanî û yê Tirkan dibin li mîntiqê digerin. Dixwazin ew axa ku dibe avdanî bidin şirketên kapitalîst û li ser vana plantasyonên ticarî bi cî bikin.

Taybetî li mîntîqa Rihayê (Urfa) heya nuha bi hezaran gundiyan bê ax serî li dewletê xistine da ku axê bidin wan jî û li benda axê sekinîne. Lê kolonyalîst qet guh li daxwazên van gundiyan nîne. Daxwazên wana paşde vedigerine. Bersîva wan jî ji bo van gundiyan bê ax vekirî ye, ew dibêjin; "Hûn, ew şertên me danîne gora wê nînin û em axê nadin we".

Lê kolonyalîst tiştêkê jî bir dîkin, ew kesên ji ser axa bav û kalên xwe bi zorê hatine derkirin, wê zû bi zû mafên xwe jî bir nekin. Roj wê bê firsend wê li wan jî bigere, gelo wê wextê ew kapitalîstên ku ji derva hatine û li Herranê stuyê xwe stûr kirine wê rêya revê dest bixin an na?

Tevgera Rizgariya Kurdistanê di programa xwe de, li ser pîrsa gundiyan bê ax jî dişikîne û li Kurdistanê şoreşa axê pêwîst dibîne. Helbet di desthelata TEVGER'ê da, ew neheqiyên li der dorê GAP'ê buyine jî wê bîr rakirin. Destê ewil ew gundiyan ku axa wan di bin avê de maye û yê din ên mîntiqê wê jî vê ax û ziraetê istifade bikin.

Pîrsa Kurda di Kongra Internasyonala Sosyalîst de

Di 20-22 yê meha Hezîranê de li Stockholmê kongra IS (Internasyonala Sosyalîst) a 18'an pêk hat. Di eynî wextê de plankirina 100 salîya avabûna IS jî bû.

Di kongrê de li ser gelek pîrs û pîrsgrêkên dinyayê hate sekinandin.

Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê (Î-KDP), Cepha Kurdistanê Iraqê û Yekîtiya Niştîmanî Kurdistanê jî di kongrê de wek çavdêr beşdar bûn. Mesûd Barzanî û A. Kasîmlû cihê cihê civînê çapemenî kirin û rewşa gelê Kurd anîn ziman.

Serokê Partiya Pêşverû ya Sosyalîst a Libnanê Welîd Canpolat di axaftina xwe da dîr û dirêj li ser mesela Kurd sekinî.

Canpolat got ku; "Îro li dinê 35 milyon Kurd jî her heqê xwe yê insanî bêpar dijîn. 1920'an de li Sewrê biryara

dana heqê wan jî hate dayin, lê pişt re 1923 yan da li Lozanê ev tişt jî ortê rabû". Canpolat di axaftina xwe de li ser Helepçe jî sekinî û got, rejîma Iraqê li bikaranîna çekên kimyayî 8000 kes qetl kir 4000 kes jî birindar kir. Divê ji bona dayîna heqê wan çî jî destê me bê em bikin. Li ser navê komîta kar û barê derve a TEVGER'ê jî mesajek ji Internasyonala Sosyalîst re hat şandin. Di mesajê de li ser rewşa Kurd û Kurdistanê dîr û dirêj informasyon hate dayin û ji kongra Internasyonala Sosyalîst daxwaza piştgiriya gelê Kurd hat kirin. Di dawîya Kongrê de biryar û daxwazên kongrê wek belavok derket. Di vê belavokê de cara yekem e ku behsa Kurda jî tê kirin û tê gotin ku rewşa Kurda trajedîya xwe didomîne.

Yekîtiya Hiqûqnasên Kurd (YHK) hate ava kirin

Wek tê zanîn, di encamên tade û zilma kolonyalîstan de, gelek xwendevan û rewşenbîrên Kurdistanê mecbûr bûn ku ji welatê xwe derkevin. Bi taybetî jî, ev deh salên dawiyê, li dervayî Kurdistanê, bi sedan doxtor, hiqûqnas, mamoste, muhendîs û kategoriyên din yê xwendevan civiyane. Hemû jî welatparêz in û encama xebata netewî demokratîk ya siyasî û rêxistinî ji Kurdistanê koç kirin. Hemû dixwazin xizmeta gelê Kurd bikin û beşdarî tevgera rizgariya Kurdistanê bibin. Ew dîsan baş dizanin ku, ev kara bê rêxistin jî bi xurtî nameşe û tesîreke mezin û çê nake û di platformên navnetewî de xwe vekirî diyar nake. Ji bo vê jî, hemû xwendevan û rewşenbîrên Kurd, li dervayî welêt jî bo ku xwe rêxistin hewil didin û di vê xebatê de gavên baş jî ten avêtin.

Hiqûqnasên Kurd jî, demeke dirêj e, hewil didin ku yekîtiya xwe ava bikin. Di sala 1984'an de, 12 hiqûqnasên Kurd jî bo yekîtiyekê pêk bînin li Parisê dicivin. Di vê civîna yekem de biryar didin ku, bangî hemû hiqûqnasên Kurd yê li Ewropayê bikin. Di civîna duyemîn de, ji bo

amadekirina kar û barên komela hiqûqnasan, jî sê kesan komîtek tê ava kirin.

Vê komîte di pênc salan de kongrek amade kir. Di 6-7'ê Gulan a 1989'an de, kongra hiqûqnasên Kurd pêk hat. Di vê kongrê de 12 hiqûqnas bi xwe, 18 hiqûqnasan jî bi naman beşdarî kongrê bûn. Kongra hiqûqnasên Kurd, li ser desturê gelek munaqesê kir. Di desturê de gelek guherandin çêkir, ji bo kar û barên pêşerojê biryaran nû girt. Biryara giringtir ev e ku, Yekîtiya Hiqûqnasên Kurd jî bo ku bibe endamê Yekîtiya Hiqûqnasên Cihanê, serî lê bide.

Gora desturê YHK, komeleke serbixwe ye, gora hiqûqna navnetewî mafên gelê Kurd, di platformên navnetewî de, bi gelek awaya biparêze. Hiqûqnasên Kurd yê li welêt û li dervayî welêt dikarin bibin endamê Yekîtiya Hiqûqnasên Kurd.

Dîsan kongra YHK biryar da ku bi hêzên siyasî yê Kurdistanê re, bi dezgehên kulturî û komelên demokratîk yê Kurd re danûstandin bikin, ihtirama wan bigire û bi van re di nav hevkarî û alîkariyê de be.

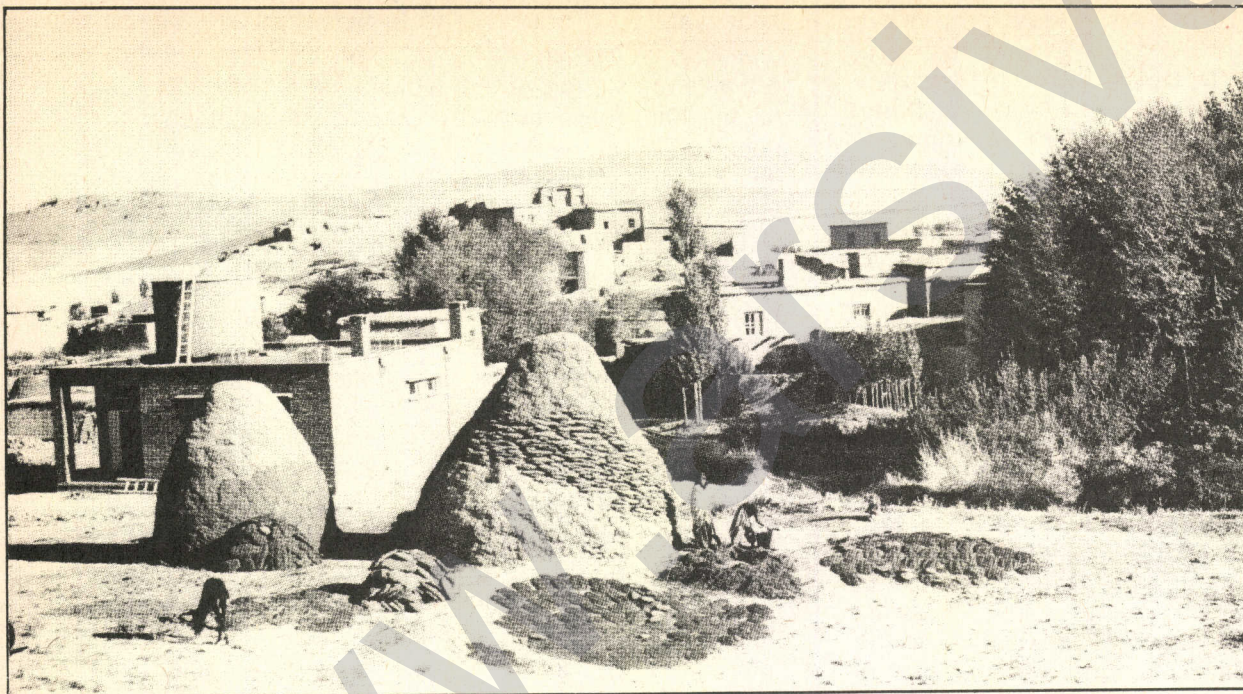
Li Stenbolê şayiya Kurdan

Di 4'ê Hizêrana 1989'an de, bi pêşengîya hêzên Kurdistanê gerek hate organize kirin. Di wê gerê de nêzîkî hezar karker û xwendevanên Kurd beşdar bûn. Ev tiştê karekî nuh nîne. Par jî welatparêzên Kurdistanê gerekê wisa organizekiribûn. Hêzên Kurdistanê jî niha şunva jî, dixwazin ku şaiyên wisa organize bikin.

Karker û xwendevanên Kurd bi hev re diçin ciyê şaiyê. Dema ku bi rê de diçin

helbestan dixwinin, çirokan û stranên dibêjin û bi gelek keyfxweşiya diçin gerê.

Piştî govendê û hevûdu nasîkirinê, hemû kesên li wira tenê cem hev û bi merşê "EY-REQÎP" axaftin destpê dîke û ji bo şehîdên Kurdistanê deqîqekê tê rawestan. Piştî wê bi Kurdî û Tirkî kesên berpirsîyar axaftinên xwe diqedînin. Berpirsîyar di axaftinên xwe de, li ser pîrsên gelê Kurd û gelên Tirkîyê radiwestin.

Ku GAP bi serkeve gelo wê çî bi serê gundên Haranê de were?

Tevger wê sempatiya gelê me qezenç bike

Hevalên hêja, Bi çêbûna TEVGER'ê hêzên gelê Kurd gavek gelek giranbûna avêtin. Em Kurdên Australya bi vê hebûna TEVGER'ê gelek kêfxweş û dilşa bûn. Ev gav gelek mesûliyet û xebatên cure cur dide pêşîya me. Em gere pê rabin.

Di rojên îroyîn da çêbûna hereketek wek TEVGER'ê prestîja sempatiya gelê me wê qezenç bike. Têkoşîna gelê me bi awakî fire bi gelê cihanê ewê bide naskirin. Li aliyê din gelê me problem û meselelên xwe bi awakî baş wê hîn bibê û wê dest bide pişt TEVGER'ê. Bi çî awayî em li çêbûna TEVGER'ê bînerin ev gavekî pîr bi zanetî ye, hatiye avêtin.

(.....)

Hevalên hêja,

Di 22'yê meha Nîsanê de di televîzyona macîran de li ser rewşa Kurdên ji Kurdistanê Iraqê ku ji ber zîlma rejîma Bexdadê reviyabûn, çûbûn Kurdistanê Tirkîyê, programek qasî niv seetê hate nişandan. Ev program di roja 23'yê Nîsanê de dîsa ducare bû. Pro-

gram bi alîkariya programvanê TV a macîran hatibû hazîrkirin. Li alîkî li ser têkoşîna gelê Kurd a Kurdistanê Iraqê li aliyê din li ser bikaranîna çekên kimyayî jî aliyê hukumeta Iraqê ku li dijî Kurdan hatibû bikaranîn, sekinî. Bi vîya ra jî li ser durûtiya Tirkîyê çewa ku hukma Bexdadê bê sûc derxe sekinî. Sempatiya gelê Australya gelek ji bo têkoşîna gelê me a rizgariyê heye. Wezîfa me ku em Kurdên li Australyayê dijîn, vê sempatiyê bixin rengekî politîk, mafên mirovî û bikin yek ji babetên hukûmeta Australya.

Hevalên hêja,

Em zanin ev nameya me gelek bi derengî ket, me biborin. Armanca me bi vê namê ev e, em deng û behsên Kurda û Kurdên li Australyayê bi we bidin agahdarkirinê.

Ez hêvî dikim di nameyên xwe yê din de dîsa li ser xebat û nuçên me, dîsa bi we ra bim.

Bijî TEVGER

Ciwan/Australya

TEVGER

TEVGER
Kürtçe-Türkçe olarak
iki ayda bir yayınlanır
Adres: Brevia 943/Frejgat.6
114 21 Stockholm/Sweden
Postgiro: 56 13 18-7 Sweden

Yıl: 1, Sayı: 4

Kürdistan Kurtuluş Hareketi Merkez Yayın Organı

Temmuz 1989

TEVGER GYK Bildirisi:

KENDİ POLİTİKAMIZA VE YİĞİNLARA GÜVENMELİYİZ

TEVGER Genel Yönetim Kurulu kısa süre önce toplanarak örgütün son altı aylık çalışmalarını değerlendirdi, önümüzdeki döneme ilişkin olarak yeni kararlar aldı ve görevlendirmeler yaptı. Yurt ve dünya durumunu değerlendiren GYK, kamuoyuna aşağıdaki bildirinin yayınlanmasını kararlaştırdı:

SSCB ve ABD arasında orta ve bir bölüm kısa menzilli füzelere kaldırılmasına yönelik olarak varılan INF anlaşmasından bu yana dünyamızda yumuşama süreci devam ediyor. Şimdi yine SSCB ve ABD arasında uzun menzilli stratejik nükleer silahların sınırlandırılması görüşmelerinin yanısıra, Varşova ve NATO paktları arasında konvansiyonel silahların ve asker sayısının azaltılması için de görüşmeler devam etmektedir. Böylesine olumlu bir süreç başlamışken, ABD'nin kısa menzilli bir kısım nükleer silahları azaltma ve ortadan kaldırma yerine, modernize etme çabası, haklı olarak NATO ittifakı içinde bile tapkiler doğurdu.

Söz konusu kısa menzilli nükleer silahların bir bölümü Kürdistan'da mevziledirilmiş ve bir savaş durumunda, sözde "karşı tarafı durdurmak için" bizzat Kürdistan üzerinde kullanılacağı açıkça söylenmektedir. Böylece NATO'nun savaş planlarında Kürdistan, nükleer silahların ilk hedeflerinden biri olmaktadır. TEVGER, NATO'nun söz konusu planlarını şiddetle protesto eder, bunu aynı

zamanda sömürgeci Türk rejiminin Kürt halkına düşmanlığının utanmazca bir örneği olarak değerlendirir. TEVGER, nükleer silahların Kürdistan'dan derhal sökülmesini ve onların yanısıra kimyasal ve biyolojik türden silahların tümünden yok edilmesini ister; halkımızı bu uğurda mücadeleye çağırır.

Kürt halkı kurbanlık koyun değildir. Emperyalistlerin ve uşaklarının Kürdistan'ı ölü toprak yapma projelerine hayır!

Son aylardaki önemli gelişmelerden biri de, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın (AGİK) sonuçlarını gözden geçiren ve yeni kararlar alan Viyana toplantısı oldu. TEVGER, gerek ana sözleşmede, gerekse Viyana toplantısından varılan kararların ulusların ve kişilerin temel hakları, özgürlükleri bakımından büyük değer taşıdıklarını belirtir ve bu sözleşmeye taraf olan ülkeleri ve sorumlu çevreleri, bu hakların Kürt halkı bakımından da geçerli olması için çaba göstermeye çağırır. Bunun aksine, bir yandan gösterişli kararlar alırken, diğer yandan, 20. Yüzyılın son çeyreğinde bir halkın

en temel insan haklarından yoksun kalışı, ona uygulanan çağdışı zulüm ve kitlesel kırim karşısında sessiz kalmak tam bir tutarsızlıktır ve hoş görülemez.

TEVGER, şu anda, insan haklarıyla ilgili olarak Paris'te yapılmakta olan ve Viyana Toplantısı'nın devamı niteliğindeki toplantıya çağrıda bulunarak Kürt sorununun ele alınmasını ve ülkemizde insan haklarını pervasızca çiğneyen Türkiye'nin mahkûm edilmesini, bu haklara saygı göstermesi için ona baskı yapılmasını ister.

Gerek uluslararası düzeydeki yumuşama süreci, gerek insan hakları planında yeralan gelişmeler, kuşku yok ki önümüzdeki yıllarda Türkiye'yi ve Kürt halkının durumunu da etkileyecektir. Sömürgeci Türk devletinin, soğuk savaş ve gerilim politikasından ve "stratejik konumu"ndan yararlanarak Doğu-Batı arasında manevra yapması, bir o yana, bir bu yana şantajda bulunması güçleşecektir. Gerek ağır ulusal baskı altındaki Kürt halkının durumu, gerekse genel olarak Türkiye'de ve Kürdistan'da insan hakları konusu daha geniş boyutlu olarak uluslararası gündeme gelecektir.

Türkiye'de ve Kürdistan'da demokrasi ve ulusal kurtuluş güçleriyle 12 Eylül faşizmi ve sömürgeci güçler arasındaki kıyasıya mücadele sürüyor. 26 Mart seçimlerinde kitleler, 12 Eylül'ün sivil kılıflı devamı olan ANAP hükümetine iyi bir ders

verdiler. Halkımızın yurtsever güçleri ise yerel seçimleri, başta Diyarbakır olmak üzere, Kürdistan'ın birçok yerinde ulusal zulme ve sömürüye karşı canlı bir platforma çevirdiler. Açlığa, işsizliğe, sendikal hakların gasp edilmesine karşı işçi sınıfının Kürdistan'da ve Türkiye'de giriştiği eylemler ise geçtiğimiz Mart ve Nisan aylarında doruğa ulaştı. 12 Eylül faşizmi, baskı ve terör gücüyle Kürt sorununu gündemden tümüyle silmeye, Kürt sözcüğünü bile unutturmaya kalkıştı ve terörü o dereceye vardırdı ki, sonunda sorunu kendi eliyle daha da alevlendirdi. Terör para etmez oldu ve Kürt sorunu sol çevreleri de aşır bizzat burjuva basınında, parlamentosunda tartışma gündemine geldi, uluslararası alana sıçradı. Kürt halkı, Türk devletinin azgın terörüne rağmen ve nice engelleri yer yer aşır Nevroz'u kentlerde, okullarda, kırlarda ve mülteci kamplarında kutlarken, faşist rejim, bir kez daha kan dökerek 1 Mayıs gösterilerinin özgürce gerçekleşmesini engelledi ve iğrenç yüzünü bir kez daha sergiledi.

Bütün bunlar şu gerçeği apaçık ortaya koyuyor: 12 Eylül rejiminin dokuz yıla yakın bir süreden beri işçi sınıfını, emekçi yığınları, Kürt halkının ulusal mücadelesini, gençlik ve aydın hareketini, özetle, halklarımızın ulusal kurtuluş ve demokrasi güçlerini ezmek, toplumu sindirmek, emperyalist güçler ve uşakları açısından dikensiz gül bahçesi yaratmak için estirdiği terör ve kurduğu işkence çarkı amaçlarına ulaşmamıştır. Yığınların direnci, mücadelesi karşısında 12 Eylül'ün çemberi parçalanıyor.

Olaylar Türkiye'nin egemen gerici çevrelerinin demokrasi üzerine söylediklerinin tam bir ikiyüzlülük olduğunu da açıkça ortaya koyuyor. Adından başka "anayasa"lıkla hiçbir ilgisi bulunmayan 1982 "Anayasa"sının topluma zorla dayatılışından bu yana, Türkiye'deki egemen gerici güçler, iç ve dış kamuoyunu "demokrasiye geçiş" demagojisiyle yanıltmaya çalıştılar, salt burjuva gruplar arasında yapılan göstermelik seçim oyunlarını da buna kanıt gösterdiler. Ne var ki, gerçek durumun ne olduğu, cezaevlerini bugün de doldurmakta olan binlerce politik tutukludan, süregelen işkenceden, terörden, bunun yol açtığı açlık grevlerinden, Kürdistan'daki, insanlara dışkı yedirmeye kadar varan kanlı ve iğrenç operasyonlardan, kanlı 1 Mayıs'tan, gazetecilere atılan meydan dayaklarından bellidir.

Bugün ülkedeki manzara özetle şudur: Kürt halkı ulusal zulme karşı direniyor; eşitlik, özgürlük, bağımsızlık için mücadele ediyor. Kürt halkının saflarında ulusal bilinç, şimdi 12 Eylül öncesinden kat kat büyüktür. İşçi sınıfı gasp edilen sendikal haklarını geri almak, ekonomik durumunu iyileştirmek ve bundan da öte, genel olarak demokrasi için etkin direnişler gerçekleştiriyor. İşçi hareketinin tabanı 12 Eylül öncesine göre çok daha büyümüştür. Gençlik, aydınlar, basın özerk üniversite için, özgür basın için, özetle, demokrasi için çetin bir kavga veriyorlar. 12 Eylül faşizminin baş sorumlusu Evren-Özal ekibi ise, iktidar nimetlerinin bölüşümü ve post kavgasında aralarında kimi çelişkilere olmasına rağmen, faşist yapıyı sür-

(Devamı 7. sayfada)

TEVGER'den

TEVGER BİR YAŞINDA

TEVGER'in kuruluşunun üzerinden bir yıl geçti. Şimdi, geçen bir yılın, kısa ve özlü de olsa bir muhasebesini yapabiliriz.

Bu süre içinde TEVGER, temel programına, tüzüğüne ve kısa vadeli eylem programına uygun olarak örgütlenme yolunda ilk adımları attı, kendini tanıttı çalışmalar yaptı ve bir dizi toplantılar düzenledi. İki ayda bir de çıksa, periyodik bir yayın organı yayın hayatına geçti. Kamuoyunun izlediği çalışmaları burada bir bir saymak gerekmez. TEVGER'in eylemleri, legal çalışmaları olanaklarının geniş olduğu yurt dışında kolayca görünebiliyor. Yurt içinde de daha şimdiden politik ortamı etkiliyor.

TEVGER'in kuruluşu, birliğin önemini kavrayan, sorumluluk duyan yurtsever kitleler, kadrolar üzerinde olumlu bir etki yaptı. Kimileri ise, geçmişten miras kalan sektör bir tutumu aşamıyarak, olaya dargrupçu bir tutumla, önyargılarla yaklaştılar. Daha baştan bize başarısızlık dilediler! Bunu da doğal karşılamak gerekir. Sol ve yurtsever harekete yuvalanmış olumsuz alışkanlıklardan biranda kurtulmak mümkün değildir. Sabırlı ve kararlı olmalı. Kimi engeller, güçlükler zamanla aşılır.

Şimdi, kuruluştan bu yana geçen bir yıl zarfında yapılanların yeterli olup olmadığı tartışılabilir. Ama sekiz örgütün birlikte çalışmaya karar vermeleri, bu yolda adım atmaları bile, tek başına son derece önemliydi. Bu, yurtsever örgütler arasında şimdiki dek görülen sürüşme ve çatışma ortamı yerine, ortak düşmana karşı işbirliği geneleşini, örgütler arasında demokratik ilişkileri ve dostça bir tutumu başlatmaktı. Birliğe katılan örgütler, elbet kendi varlıklarını, kendilerine özgü program ve amaçlarını koruyor ve kendi örgütsel çalışmalarını sürdürüyorlar. Ama onlar, aynı zamanda ortak bir program üzerinde ortak bir çalışma da yapıyor, hiçbir ulusal örgütün tek başına kucaklayamayacağı geniş yurtsever potansiyeli

(Devamı 7. sayfada)

Erken Seçim ve Kürt Yurtsever Hareketinin Önündeki Görevler

Bahar ayları boyunca yaygınlaşan kitlesel işçi eylemleri, Kürt halkının ulusal istemler doğrultusunda yığınsallaşan muhalefeti ve genel olarak tüm toplumsal hoşnutsuzluğun 26 Mart yerel seçimlerinde yansıttığı sonuç Türkiye'deki siyasal istikrarsızlığı derinleştirdi.

İşbaşındaki Özal yönetiminden başka hemen hemen tüm toplum kesimleri, erken bir seçime gidilmesini istiyorlar. Özal yönetimi de her ne kadar yerel seçim sonuçlarının erken bir seçim yapılması gereğini ortaya koymadığını açıklayıp duruyorsa da, oluşan siyasal istikrarsızlık ortamında, desteğini yitirmiş bir hükümet olarak normal seçimlere kadar iş başında kalamayacağını, bir erken seçime gitmenin zorunlu olduğunu görüyor. Resmî belirtmekle beraber Özal hükümeti ve ANAP erken seçime hazırlanıyor. Özal'ın bütün çabası ve çizdiği tüm

planlar ANAP açısından en elverişli koşullarda yapabilecek bir döneme erken seçimi alma yönündedir.

Burjuva hükümet ve muhalefet partilerinin ortaya koydukları politikalar önümüzdeki sonbahar ya da en geç ilkbaharda erken seçimin olacağını gösteriyor.

Erken seçimlerin yapılması Kürt yurtsever hareketi, Türk solu ve genel olarak Türkiye ve Kürdistan halkları açısından ne getirecek? Kuşkusuz yerel seçimlerde ağır bir tokatla geriletilecek üçüncü parti durumuna düşürülen 12 Eylül faşist rejiminin suç ortağı ANAP'ın biran önce işbaşından uzaklaştırılması önemli bir kazanım olacaktır. Ancak henüz 12 Eylül faşist anayasasının, siyasal partiler ve seçim yasalarının yürürlükte olduğu, halkın düşünce ve örgütlenme özgürlüğünden yoksun tutulduğu, Kürt halkının varlığının ve ulusal haklarının inkar e-

dildiği, en ağır baskılarla yüzyüze tutulduğu bir ortamda, halkın seçimlerde gerçek iradesinin yansımayaacağı açıktır. Halk bugün faaliyet göstermekte olan birkaç burjuva partisinin birine oy verme sözde seçeneğiyle yüzyüze bırakılıyor.

ANAP hükümetinin böyiesi gerici, baskıcı ve anti-demokratik bir seçim sistem ve ortamıyla işbaşına yeniden gelmesi, 12 Eylül'den bu yana sürmekte olan ağır sömürü ve baskının devam edeceği anlamına gelir. Demirel'in DYP'sinin işbaşına gelmesi de belki burjuva kesimleri açısından çelişkilerin derinleşmesine yolaçabilir ama halkın gerçek yaşamında kayda değer hiçbir değişimin olamayacağı ortada. DYP'nin ne izlenen ekonomi politikasında ne de demokratik hak ve özgürlüklere karşı tutumunda ANAP'tan farklılığı var. Nihayet 12 Eylül rejiminin kabus

Devamı 8. sayfada

TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER SİYASAL BUNALIMIN CİDDİ GÖSTERGESİDİR

İçteki sosyal ve siyasal gelişmeler, dış demokratik baskılar, 12 Eylül rejiminin olduğu gibi devam etmesinin zorluklarını kısa bir zaman sonra ortaya çıkardı. Siyasal hak ve özgürlükler alanındaki tartışma ve talepler, hem Türkiye içinde ve hem de dışında bir yoğunluk kazandı. Bu gelişme, askeri faşist diktatörlüğün yeni uygulama ve oluşumlara yönelmesini zorunlu kıldı. Bunun bir sonucudur ki, belirli bir aşamada, "Demokrasiye geçiş" gibi bir gündem, "demokrasiyi korumak ve yeniden inşa etmek için, demokrasiyi ortadan kaldırdık" saçmalığıyla belirlendi.

O aşamadan sonra, tam düz bir çizgi izlememekle birlikte, bujuva demokrasisi alanında, şekli ve demokratik içerikten yoksun bir yığın gelişmeler oldu. Faşist diktatörlük, demokratik hak ve özgürlüklerin bulunmadığı bir ortamda, baskı ile anayasasını halka onaylattı. Siyasal Partiler yasası ile siyasal partilerin oluşumu yoluna gidildi. Siyasal partilerin oluşumunda diktatörlük ölçüleri esas alındı. Buna rağmen, bu ölçüler istenilen sonucu tam vermedi, rejimin iradesi dışında alternatif gelişmeler hayat alanına girdi. Seçim yasasına bağlı olarak genel seçimler oldu. Bu dönemden sonra, Türkiye'de seçimler ve referandumlar ardarda gelen bir operasyon oldu. Referandum sonucu eski burjuva siyasiler siyaset yapma hakkını elde ettiler. Siyasal hak ve özgürlükler konusundaki tartışma ve gelişmeler, iktidar partisi ANAP'ı ciddi bir gerileme ile karşı karşıya bıraktı. Bunu anlayan, bu açmazın farkında olan ANAP hükümeti "azınlığın iradesi"ni iktidar yapacak bir seçim yasası değişikliğini sağladı. 1987 genel seçimlerinde, oyların %35'ini almasına rağmen, mecliste sayısal ezici bir çoğunluğu sağladı.

Günümüzde Türkiye, uluslararası platformlarda, siyasal hak ve özgürlükler; Kürt halkının ulusal demokratik hakları sorununda büyük bir sıkışma ile karşı karşıyadır. Türkiye'nin AET'ye üye olmasını, kendisi için bir siyasi prestij ve kazanç kabul eden ANAP hükümeti, yoğun girişimlerine rağmen, bunda başarı elde edemiyor. Burjuva güçler arasındaki çelişkiler bir yoğunluk kazanıyor. Her burjuva eğilim kendisini siyasal parti ve siyasal çalışma düzeyinde açıkça ifade eder duruma gelmiş olmasından dolayı, ANAP içinde farklı burjuva eğilimlerin bileşkesi, pozulma ile karşı karşıya kalıyor, parti içi kavga boyutlanıyor. Tekelci burjuvazi ve emperyalist güçler, burjuva kesimdeki bu çelişme ve kavga ortamında, yeni bir iktidar alternatifi yaratmanın işaretlerini veriyor. Bu paydada, ANAP ile DYP'nin birlik yapması üzerinde durulur hale gelinmekte.

12 Eylül faşist diktatörlüğü ile birlikte baskı altına alınan toplumsal muhalefet, Türkiye ve Kürdistan'da, adım adım gelişiyor, örgütleniyor ve büyüyor.

Türk demokrat, ilerici aydınları, belirli aşamalarda, belirli biçimler altında muhalefetlerini gösterdiler, kültürel kurulumlaşmalara gittiler. Bu çalışmalar, "Demokratik Kurultay" la yeni bir biçim kazandı.

Öğrenci gençlik, çok geçmeden, geçmişin birikim ve devrimci gele-

neğinin de etkisiyle, düzene karşı tepkisini değişik düzeylerde ve değişik biçimlerde gösterdi. Eğitim öğretim kurumlarında, akademik demokratik taleplerini temsil edecek, örgütlenme çizgisini geliştirmeye çalıştı.

İşçi sınıfının güçlü tavır geliştirmesi, "geç gelmekle" birlikte, egemen sınıflar için ürkütücü boyutlarda oldu. Kamu kesimindeki işçiler, kendi ekonomik demokratik hakları için günlerce ve değişik biçimler altında eylemliliğini sürdürdü. Sonuçta, iktidar, işçi sınıfının bu kesiminin taleplerini belirli bir oranda karşılamak zorunda kaldı. Gelecek günlerde, işçi sınıfının, kendi sınıf karakterine uygun bir örgütlenme yaratması, iktidarın korkulu rüyası durumundadır.

Türkiyeli kadınlar, toplumsal muhalefetin ciddi ve örgütlü bir unsuru olma sürecindedirler. Değişik kadın eğilimlerini organize eden örgütler ortaya çıkmıştır. Bu kadınlar, Kürdistanlı kadının bağımsız örgütlenmesini savunur noktaya gelmiş. Kadın Kurultay'ında bu sorun karar haline getirilmiştir.

Kürt sorunu hem içeride ve hem de dışarıda üzerinden atlanılmaz bir sorun haline gelmiştir. Kürdistan yurtsever demokratik örgütleri günümüze dek varlıklarını sürdürme koşullarına sahip oldukları gibi, sömürgecileri tedirgin eden çalışmalarını sürekli bir hale getirebilmişlerdir. En önemlisi, düşmanımızı en çok korkutan, yurtsever güçlerin, birlik konusunda ısrarlı bir çaba içinde olmalarıdır. Birçok birlik girişimlerinin ortaya çıkardığı birikimlerin dolaysız bir sonucu olarak, TEVGER örgütlenmesi yaratılmıştır. Bu aşamada, Kürt sorunu, T.C parlamentosunda, bazı Kürt orijinli milletvekilleri tarafından dile getirilmiştir. İlerici, demokrat Türk aydınlarının bir bölümü eski geleneksel ölçüleri zorlayarak, Kürt halkının taleplerini savunur duruma gelmiştir. Burjuvazinin bazı liberal kesimleri, devlet terörü ile Kürt sorununun haledilmeyeceğini ifade eder duruma gelmişlerdir. Devrimci demokrat ve sol yayıncılar, Kürt sorununu sürekli tartışarak, tehlikeleri göğüslemekte, bu da başlı başına iktidarı ürkütmektedir.

12 Eylül sonrasında, egemen sınıfların ideolojik bir öge olarak baş vurdukları ve devletin resmi politikasının bir yanı haline getirilmek istenen dinci hareket, bu sınırları zorlamaktadır. Günümüzde dinci eğilim, örgütlü bir güç olarak, muhalefetin bir ögesi durumundadır.

Siyasal partilerin oluşumu evresinde, ABD'nin de müdahalesiyle Milli Güvenlik Konseyi'nin iradesinden görece ayrı bir gelişme olarak ortaya çıkan ANAP oluşumu, bunun ürünü aldı. Konseyin açıkça desteklediği MDP halktan bir şar mar yiyerek, ANAP'ı iktidar yaptı. Bu görece bir çelişkiyi ortaya çıkardı. Fakat Konsey ve ANAP arasındaki çelişki uzun sürmedi. MDP'nin de kendisini feshetmesiyle, Konsey-ANAP uzlaşması kesinleşti, askeri cuntta artı ANAP birliği iktidar dokusunu oluşturdu. O günden sonra da, hemen halkın tepkisini şiddetle kazandı, her olayla birlikte bir belirlilik kazandı. Böylece de, ANAP, Konsey ile bütünleşmenin kendisine

zarar verdiğini fark etmeye başladı. Bu aşamadan sonra işine geldiği zaman Konseyin gölgesine sığınarak, işine gelmediği zaman ise kendisini onlardan ayırıp günahları generallere mal ederek yönetmeye çalıştı. Cumhurbaşkanlığı sorunu ise Özal'ın Evren'le ve genel olarak generallerle arasındaki çelişkileri derinleştirip bunalımı artırıyor.

Mahalli seçimler sonucunda ANAP'ın oyların ancak %21'ini alması ile, hükümetin azınlığın iradesine dayandığı gün gibi ortaya çıktı. Biçimsel demokrasi anlamında da olsa, kitle tabanı olmayan bir hükümetin, Türkiye'de ve uluslararası koşulların belirlediği bir ortamda itibar görmeyeceği de açığa çıkmış durumda. Günümüzde, hükümetin varlığı tartışma gündemindedir. Oy ve seçim platformunda, ezici bir oranda oyları alan muhalefet, kesin olarak erken seçim talep etmekte. Erken seçimin cumhurbaşkanlığı seçim ayı olan Kasım'dan önce yapılmasını istemektedir. Ama mevcut hükümet ve onun başı böylesi bir erken seçime hiç de istekli değil.

ANAP hükümetinin kitle tabanından yoksun olması, siyasi anlamda başlı başına bir açmazdır. Diğer yanda, burjuva muhalefet güçleri faşist kurumlaşmadan ve faşist yasalardan hiçbir köklü değişiklik yapılmasını önermeden, erken seçim isteme açmazı içindedir.

Türkiye'deki bu tablo, siyasi bunalımın ciddi göstergelerini sunmaktadır. Tekelci kapitalizmin yapısız karakterinden kaynaklanan sosyal ve siyasal çelişkiler keskinleşmekte ve derinleşmekte. Toplumsal muhalefet gelişip büyümekte.

Burjuva muhalefet güçleri de şunu iyi bilmelidirler ki, 12 Eylül rejiminin yarattığı yasalite ve kurumlaşmada köklü değişiklikler olmadan; siyasal hak ve özgürlükler kabul edilip güvenceye bağlanmadan; emekçi sınıflar ve Kürt halkı düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kullanıp, kendisini temsil ettirmedikçe; Kürt ulusu kendi kaderini kendi eline almadıkça bunalım son bulmayacaktır.

Türkiye ve Kürdistan'da devrimci-demokrat ve yurtsever güçlerin, bunalım koşullarında kendi güçlerini birleştirmeleri, emekçi halk yığınları ile bütünleşmenin olanaklarını yaratmaları, üzerinden atlanılmaz bir görev olarak ortada durmaktadır. Emekçi halk yığınları ve Kürt halkı önünde açılan geniş olanakların olduğu gözden kaçırılmadan, mücadelenin geliştirilmesi gerekmektedir.

AÇIKLAMA

Adresimizde olan değişikliği okuyucularımıza duyururuz.

Yeni adresimiz:

Brevia 943
Frejgatan 6
114 21 Stockholm
SWEDEN

Murad Ciwan
(PPKK)

Birlik Başlıbaşına Bir Alternatiftir

TEVGER kuruluşundan bu yana bir yılını doldurdu. Hem ilanı sırasında hem de bu bir yıllık çalışma döneminde, TEVGER Kürt halkının saflarından, dostu ve düşmanı arasında olumlu ve olumsuz tepkiler aldı. Bunu doğal karşılamak gerek. Her yeni gelişme ve olgu karşısında olduğu gibi TEVGER karşısında da elbette ki farklı güç ve çevreler kendilerince bir tepki ve yaklaşım içinde olacaklardır.

Burada tüm tepki ve yaklaşımlar üzerinde duracak değilim. Onlara cevap olsun diye ilanından bu yana TEVGER'in ne yapıp yapmadığı konusunda uzun uzadıya bir rapor döşemeyi de düşünmüyorum. Bir yıllık çalışmalar kamuoyunun gözleri önündedir. Kimi başarılı adımları yanında kuşkusuz yapamadığı, henüz üstesinden gelemediği pek çok görevi de var.

Kuruluşundan bu yana, kimilerince haklı ve dostça bir kaygı, kimilerince kasıtlı ve önyargılı bir yaklaşım temelinde ortaya çıkan bir tutum var; hani TEVGER ne yapıyor, neden bir alternatif olamıyor diye. Bu, üzerinde ciddiyetle durulmaya değer önemli bir sorudur. Elbette sekiz örgütü bir araya getirip TEVGER olgusuna yolaçan düşüncenin temelinde, Kürdistan halkını ulusal boyunduruk, baskı ve sömürden kurtarmanın, aydınlık güzel günlere varmanın yolunu açacak alternatifini ortaya çıkarma yatmaktadır. Bunu başaracak alternatif öyle hemen "ha" deyince oluşacak bir şey değil. Başka ülkelerin ve bizzat halkımızın tarihi, ulusal ve sınıfsal kurtuluş yolundaki toplumsal mücadelelerin çok karmaşık bir süreç izlediğini, uzun, zorlu ve sabırlı çabaları gerektirdiğini gösteriyor.

Boyunduruğun, geri bırakılmışlığın ağır baskı ve sömürünün getirip dayattığı sorunlar, basit matematik formüllerle ve hele hele sihirli değneklerle öyle bir çırpıda çözülecek gibi değil. Kurtuluşa götürececek koskoca uzun ve engembeli yolu düşündüğümüzde, bu yolculuğa denk düşecek, sonuna kadar götürebilecek araç ve yöntemleri, bu uzun yolu katedecek güç ve dinamizmi yaratmak için bugünden bir yerinden işe koyulmaktan öte bir çıkış yolunun olmadığı rahatlıkla görülür.

Bu bakış açısıyla TEVGER'i değerlendirdiğimizde, henüz ideal anlamda bir alternatife dönüşemediğini kabul etmekle birlikte, onun daha şimdiden çok ciddi bir alternatif sunmuş olduğunu görürüz. O da bizzat birliğin kendisidir. Toplumumuz gibi, ulusal temelde, toplumsal müessesleşme geleneğinin olmadığı, boyunduruğu kırma mücadele ve başkaldırıların en önemli sanclarını birlik olamamaktan çektiği bir toplumda, birlik yapmak, birlikte mücadele etme seçeneğini hayata geçirmek başlı başına bir alternatiftir. Bu anlamda, içinde barındırdığı güçlerle, bağrını halkımızın diğer siyasal ve toplumsal yığın örgütlerine, tüm yurtsever güçlerine açmasıyla, gerçekten demokratik bir ulusal müessesleşmeye yol veren tüzüğü ve toplumumuza aydınlık ve güzel günleri işaret eden programıyla TEVGER günümüz koşullarının en ileri alternatifini sunuyor. Bundan daha ilerisini sunamadıkça, TEVGER'in bulunduğu düşmana karşı birlikte çalışma, mücadele etme alternatifine sarılmak, ona bir yanından omuz vermek her yurtsever parti, örgüt ve kişinin görevidir.

"TEVGER'in Daha Büyük Adımlar Atacağı Umuduyla"

Arkadaşlar, TEVGER'in kuruluşu bizleri örgüt ve halk içinde diriltip, mücadeleyi kolaylaştırıp, kurtuluşu yakınlaştırdı. Her devrimci ve yurtseverin görevi TEVGER'e omuz vermektir.

Arkadaşların, TEVGER'in yayın organından her sayıdan 10 ar tane yollamasını rica ediyorum. TEVGER'in progra-

mından bir tane elime geçti. İki tane daha yollasanız iyi olur. Bir Türkçe, bir de Arapça olsun.

Tüm TEVGER'li yoldaşlara en sıcak selamlarımı iletirim.

TEVGER'in daha büyük adımlar atacağı umudu ile.

H.Salihi -
Kürdistan

KÜRT SORUNUNA YÖNELİK KİMİ ÖNERİ VE TARTIŞMALAR

Kürt ulusal sorunu son birkaç yıldır Türkiye'de tartışılan bir konu haline geldi. Şu veya bu düzeyde de olsa zaman zaman boyutlanarak Türkiye'nin gündemine giriyor. Çeşitli politik güçler soruna ilişkin görüşlerini dile getiriyor, tartışmalara katılıyor.

Daha düne kadar bir tabu olarak görülen, telaffuzundan bir öcünden kaçır gibi kaçınılan (bugün de resmi planda Kürt sorunu hala bir tabudur ve Kürt kelimesinin telaffuzundan kaçınıyor) Kürt ulusal sorununun çok kısır da olsa, henüz resmi planda olmasa bile tartışılması, gerek yerleşmiş tabuların yıkılması bakımından ve gerekse Kürt ulusu açısından son derece önemli bir gelişmedir. Tartışmanın boyutu ne olursa olsun bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendirmek gerekir.

Hiç kuşkusuz Kürt ulusal sorununun Türkiye'de tartışılmasının, tartışmaya açılmasının birçok nedeni vardır. Bunlar; güney ve doğu Kürdistan'daki silahlı direnişler, kuzey Kürdistan'daki son 20 yılda yaratılan birikim ve bu birikimin sömürgeci güçlerce tümenden imha edilememesi, aksine giderek büyüyen yaygınlaşması, uluslararası alandaki gelişmeler ve bu gelişmeler bağlamında beliren politik dengenin yarattığı olumsuzluklar vs. sayabiliriz.

Ancak önemli sayılabilecek nedenlerden biri de, başta ABD olmak üzere, kimi batı ülkelerinin, geleceğe yönelik planlarında Kürt ulusal sorununa ilişkin olarak öngördükleri

çözümüne (sınırlı bir kültürel özerklik) sömürgeci Türk devletini de ikna etmeye çalışmalarıdır.

Sorunun bu çerçevede tartışılması bir yönüyle Türkiye halklarını belirlemiş sınırlı ve sabit bir "çözüm"de ikna etmeye, diğer yönüyle de Kürt ulusunu öngörülen böylesi bir çözüme zorlamaya yöneliktir.

Ne var ki Kürt ulusal sorunu emperyalist politik çözüm biçimleri ile çözümlenebilecek bir sorun değildir. Emperyalist ve sömürgeci güçler harekete geçirdikleri güçlü araçlarla, sarfettikleri çaba ve propagandayla kafaları bulandırma ve sorunu da kendi politik çıkarlarının bir altı haline getirme çabasındadırlar. Bu durum, acıdır ki Türkiye'de birçok aydın ve ilerici kesimi de etkilemiştir.

Kürt ulusal sorununa ilişkin olarak öngörülen çözüm biçimi, söz konusu aydın ve ilerici çevreler tarafından kabul edilebilir bir çözüm olarak görülmektedir. Bu durum, özünde Türk ilerici ve aydınları, bir bütün olarak Türkiye demokrasi güçleri bakımından bir talihsizlik, Kürt ulusu bakımından da sorunun çözümünü zorlaştıran, Kürt ulusunun geleceğine yönelik uzun vadeli bir tehdit, onu imhaya yönelik zora bir baskı aracıdır.

Böylesi bir çözüm biçiminin sorunu çözmeden öteye, yeni handikaplar yaratacağı ortadadır. Türkiye demokrasi güçlerinin böylesi bir oyunu bozmada daha kararlı davranmaları, sorunu korkmadan tartışmaları ve

çözümüne katkıda bulunacak öneriler üzerinde durmaları, kafa yormaları ve tezler geliştirmeleri gerekir. Türkiye halklarının özgürlüğünün, Kürt ulusal sorununun çözüm biçimi ile çok yakın bağlantılar içinde olduğu unutulmamalıdır. Bir bütün olarak Türkiye demokrasi güçlerinden beklenen, daha radikal ve daha cesur adımlar atmalarıdır.

TEVGER olarak Türkiye'nin bugünkü koşullarında Kürt ulusal varlığının tanınması, Kürt dili ve kültürünün serbestçe kullanılabilir hale gelmesi, Kürdistan'da eğitimin kürtçe yapılması ve diğer bazı ulusal ve demokratik hakların elde edilmesi için kavga vermenin herkesten çok bizlere yüklenmiş bir sorumluluk olduğunun bilincindeyiz. Bu uğurda atılacak her ileri adıma yüksek bir değer biçiyor ve bu yoldaki tartışmaları da -amaç ne olursa olsun- son derece yararlı buluyoruz. Ancak Kürt ulusal sorunu, kültürel özerlikle çözümlenebilecek bir sorun değildir. Kürt ulusal sorununun gerçek çözümü, Kürt ulusunun kendi kaderini serbestçe tayin etmesi ile olanaklıdır. Bunun da zorunlu önkoşulu, ilk ve çözümlenmesi gereken ön koşul, askeri işgale son vermek, sömürgeci ve emperyalist tüm ilişki biçimlerinden ayrılıp bağımsızlaşmaktır.

Unutulmaması gereken bu hayati nokta, Kürdistan'ın bağımsızlığı, Kürt ulusunun kuruluşu ve Kürdistan halkının özgürlüğü bu hayati adıma bağlıdır.

GYK Bildirisi..

(Başarafa 5. sayfada)

dürmek, demokrasiye geçişi engellemek için vargüçüyle direniyor. Kürt ve Türk toplumlarının ezici çoğunluğu ile, demokrasi ve kurtuluş güçleriyle onlar arasında kıyasıya bir kavga cereyan ediyor. Bunun sonucu, ya demokrasi güçleri önlerindeki engelleri aşacak ve Türkiye'nin bugüne kadar tanık olmadığı boyutlarda geniş demokratik bir ortama ulaşılacak; toplumun emekçi ve sol güçleri de bu ülkede ilk kez düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü serbestçe kullanma hakkına kavuşacaklar, Kürt sorunu özgürce tartışılacak, Kürt halkı üzerindeki baskılarda gedikler açılacak; ya da militarist, ırkçı ve gerici güçlerin yeni bir darbesiyle toplum yeniden 12 Eylül başlardakine benzer bir karanlık yortama sürüklenecek. Birinin ya da ötekinin olması, bir yönüyle ülkedeki güçler dengesine bağlıdır.

Şu anda, Türkiye 12 Eylül yorunudur ve toplumda askeri darbeler karşı oldukça güçlü bir tepki var. Ama yasal varlığı olan burjuva muhalefet de kitlelerin demokrasi istemlerine cevap vermekten çok uzak. Sözde, "tam bir düşünce özgürlüğünden" ve demokrasiden yana olan SHP yönetimi bile, bu konuda içtenlikli değil ve Kürt sorununa karşı eski şoven tavrı ısrarla sürdürmesi bir yana, parti içi demokrasiye bile tahammülü yok. İktidar için zemin yoklayan, bu nedenle "demokrat" ve şirin

görünmeye çalışan Demirel ise, gerçekte, faşizme kaldırım taşlarını döşemiş olan, 12 Eylül öncesinin MC liderinden farklı değil.

Bu nedenle de demokrasi mücadelesinde bugünkü burjuva muhalefete bel bağlamak veya ondan çok şeyler ummak ancak kendi kendini aldatmak olur. Kürt ve Türk halkının ulusal kurtuluşçu ve demokratik güçleri, demokratik haklara ilişkin mücadelede de, asıl olarak kendi politikalarına ve yığınlara güvenmeli, onların gücünü eyleme geçirmeyi hedeflemelidirler. Darbe bıkınlığına rağmen sürecin barışçı biçimde işleyeceğine dair bir güvence yoktur.

TEVGER BİR YAŞINDA

(Başarafa 5. sayfada)

örgütlemek ve eyleme geçirmek için çalışıyorlar.

Söz konusu ortak çalışmanın örgütlenmesinin, kağıt üzerinde yazılı olanı hayata geçirilmesinin, örgütlerin ortak çalışmaya alışmasının, ortaklaşa yapılan işte iyi bir uyum sağlanmasının bir anda ve kolayca olmayacağı açıktır. Bunun için de çaba ve zaman gerek. Tek bir örgütün içinde olduğu gibi, birliklerde de zaman zaman şu yada bu sorunun gündeme gelmesi doğaldır, bundan da öte kaçınılmazdır. Mücadele sorunlarla birlikte yürür, yol alır. Önemli olan, iyi niyetli bir yaklaşımı, sorunları aşmada dostça tartışma ve ikna yöntemini egemen kılmaktır.

Kadroların olduğu kadar, TEVGER'in dostlarının da gözü, doğal olarak yurt içi çalışmalarındadır. Pek çok insanımız TEVGER'in kuruluşunu sevinçle, ümitla karşıladı. Ama onlar, ortak örgütlü çalışmanın, asıl olarak yurt içinde ete kemiğe kavuşmasını bekliyorlar. Bu haklı bir istemdir ve TEVGER'in yetkili organları bunun bilincindedir ve buna uy-

A. Resit
(TKSP)

DAHA GEÇ KALMASAK..

Şu günlerde Kürdistan'ın Irak işgali altındaki parçasında, daha kimyasal silahlarla girişilen toplu kırm ve bunun yol açtığı sınır ötesine kitlesel göç sıcaklığını korurken, Irak rejimi halkımıza karşı, tarihte eşi az görülmuş yeni bir saldırı başlattı. Kanlı rejim Irak Kürdistan'ını yerle bir ediyor. Daha şimdiden binlerce köy ve onlarca kasaba boşaltıldı, halkı kamplara yollandı. Köylülerin malları yağmalandı, sürülerine el kondu. Evler, bahçeler, bağlar buldozerlerle dümdüz edildi. Nüfusu 60-70 bini bulan birçok kasaba ve şehir de öyle. Kürdistan'ı ortasından bölen İran ve Türkiye sınırları boyunca 50-100 kilometre eninde alanlar insandan boşaltılarak, yakılıp yıkıldı. Ama daha iç kesimler de bu yıkım ve sürgünden nasibini alıyor. Irak Kürdistan'ında köy kalmadığı belirtiliyor.

Bir ülkenin toptan yakılıp yıkılması, halktan boşaltılması, bu çapta kitlesel kırm ve sürgünün örneği tarihte bile azdır. Ancak Yahudilere karşı işlenen Hollukust ya da Ermeni jenosidi bununla kıyaslanabilir.

Ve ilginçtir, Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, tüm dünyanın gözleri önünde işlenen bu eşi az görülür barbarlık karşısında dünya kamuoyu sus-pustur. Ne sözde bölgede barışı korumaya çalışan BM örgütünden, ne öteki uluslararası kuruluşlardan, ne hükümet ve devlet başkanlarından bir ses çıkmamaktadır. Dünya bu cinayete karşı gözlerini ve kulaklarını adeta tıkamıştır.

Üstelik, tam da bu sürgünün tüm hızıyla sürdüğü günlerde AGİK üyesi ülkelerin, insan hakları üzerine Paris toplantısı yapılmaktaydı. Bir aya yakın süren bu toplantıda da konu gündeme getirilmedi, tartışılmadı bile. Acaba bir halkın toptan yok edilme çabası insan haklarını ilgilendirmiyor mu? İşlerine geldiği zaman dünyanın herhangi bir köşesindeki olaylar için kıyameti koparan Batılı ülkeler neden susuyorlar?

Herşey açıktır. BM, örgütü de içinde, uluslararası kuruluşlar, ilgili devletler, devlet adamları, insan haklarına ilişkin olarak dünyanın başka yerlerindeki küçük olayları bile gündeme getiriyor, piyeyi deve yapıyorlar. Ama işlerine gelmediği zaman da dünya yıkılsa umurlarında değil; böylesi trajediler, bir halka karşı işlenen jenosid karşısında bile hiçbir şey olmamış gibi konuşurlar. Bu korkunç bir ikiye bölünlülüktür. İnsanlık için utanç verici bir durumdur.

Bu elbet meselenin bir yanı. Diğer yanı ise bizim, Kürt yurtsever hareketinin görevleriyle ilgili: Biz ne yapıyoruz?

Besbelli dünyanın gerçekleri böyledir. Ama herşey rağmen, uluslararası kamuoyunu oluşturan, harekete geçiren başka etkenler de var. Basını, humaniter kuruluşları, Kürt halkına dayanışma gösterebilecek kişi ve çevreleri harekete geçirmek için ne yapıyoruz? Bu konuda dış koşulların tümenden aleyhimize olduğunu söyleyemeyiz. Özellikle de son yıllarda Batılı ülkelerde önemli bir Kürt kitlesi oluşmuşken. Bu kitle, dış kamuoyunu harekete geçirmek için etkin demokratik eylemler yapabilir. Örneğin kanlı Irak rejiminin son barbarlığına karşı etkin bir kampanya örgütlenilebilir, gösteriler, açlık grevleri birbirini izleyebilirdi.

Ne yazık ki Kürt yurtsever hareketi, büyük bölümüyle, bunun önemini gereği gibi kavramış olmaktan çok uzak. Irak ve İran Kürdistan'ında yıllardır zorlu bir partizan savaşı yürüten örgütler, uluslararası kamuoyuna yönelik çalışmaları pek önemsemiyorlar. Öysa bugün, sıcak savaşta bir geri çekilmenin ortaya çıktığı şu koşullarda uluslararası kamuoyunun sesi ve desteği daha da önem kazanmıştır. Çin gibi büyük bir güç bile, sırasındaki dış kamuoyunun baskısı karşısında sıkışırken, bizim, Kürt halkını boğmağa çalışan sömürgeci güçleri uluslararası kamuoyu önünde sıkıştırmamız pekala mümkündür.

Geç kaldık, bari daha geç kalmasak. Ortaklaşa ve kararlı adımlar atabilesek. Çünkü, yurtsever hareketin söz konusu bölünmüşlüğünde, ancak bu tür ortak adımlar büyük ses yapabilir.

gun kararlar alınıyor, adımlar atılıyor. Yurt içinde yükselmekte olan mücadelede TEVGER'in kendi omuzuna düşeni yapacağına kuşku olmasın.

Ama TEVGER'in de bugün onun dışında olan yurtsever örgütlerden, gruplardan, tek tek kişilerden bekledikleri var. Yurtsever güçlerin işbirliğine ilişkin olarak olan biteni kenardan seyretmemeli, bizzat işin içine girmeli. Onlar TEVGER'e katılmalı, ona güç vermeliler. Bu konuda TEVGER son derece esnek, olumlu bir yaklaşım sunuyor. Saflarını, söz konusu programı, dostça ilişkileri ve anlayışı benimseyen tüm örgütlere, bunun yanı sıra tek tek yurtsever, devrimci, demokrat kişilere açıyor.

Gelin, saflara katılın, birliğe güç verin. Bu yolu birlikte yürüyelim!

TEVGER'in kuruluşunun ilk yıldönümü tüm yurtsever güçlere kutlu olsun!

"SİZİ GERÇEKLERLE İLGİLİ OLARAK SUSMAMAYA ÇAĞIRIYORUZ"

Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı'na (AGİK) taraf ülkeler arasında, son Viyana toplantısında alınan kararlara uygun olarak düzenlenen toplantılardan ilki 30 Mayıs - 2 Haziran 1989 tarihleri arasında Paris'te yapıldı. AGİK üyesi 35 ülkenin dışişleri bakanları düzeyinde katıldığı ve insan haklarının tartışıldığı, bu nedenle de "İnsani Boyut Konferansı" olarak nitelenen bu toplantıya, Türkiye ve Kürdistan'dan çeşitli örgütler, Türk devletinin insan haklarını ağır biçimde çiğnediğine ilişkin rapor ve mektuplar sundular. TEVGER Yurtdışı Bürosu adına da bir mektup sunduk ve taraf ülkelere ilettik. Bu mektubun tamamını aşağıda yayınlıyoruz:

Değerli bayanlar, baylar,

1975 yılında Helsinki'de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonucunda 35 ülke tarafından imzalanan sözleşme, ulusların ve bireylerin hak ve özgürlükleri konusunda önemli güvenceler getirmişti. Daha sonra yapılan 1977 Belgrad, 1980 ve 1983 Madrid, 1985 Ottawa ve Helsinki, 1986 Bern ve son olarak da 1989 Viyana toplantıları da sözkonusu sözleşmenin sonuçlarını izleyerek, tartışarak, genişleterek insan haklarının çeşitli ülkelerde güç ve mesafe kazanmasına değerli katkılarda bulundular.

Haziran başında Paris'te toplanan konferansımız, çeşitli ülkelerdeki insan haklarının durumunu, önceki kararların ışığında bir kez daha değerlendirecektir. Bu nedenle dikkatinizi Türkiye'nin devlet sınırları içindeki Kürdistan parçasında yaşamakta olan Kürt halkının ağır durumuna çekmek istiyoruz.

Bildiğiniz gibi Kürdistan Ortadoğu'da birkaç devlet arasında parçalanmış bir ülkedir ve en büyük parçası Türk devletinin sınırları içindedir. Bu parça yaklaşık 240 000 kilometre kare bir genişliği ve 12 milyon nüfusu kapsıyor. Türkiye kesiminde

yaşayanlarla birlikte, Kürtlerin Türk devlet sınırları içindeki toplam nüfusu ise 15 milyonu aşıyor. Yine bilindiği gibi, Kürtler, kökleri binlerce yıl öncesine dayanan, eski bir tarihe, kültüre, kendilerine özgü bir dil ve edebiyata sahip bir halktır.

Ne var ki, AGİK sözleşmesini imzalamış ve gereklerini yapmaya söz vermiş olan Türk devleti, önceki uluslararası kuralları hiçe saydığı gibi, bu sözleşmenin hükümlerine de aldırıyor. Büyük bir ulus olan Kürt halkı Türkiye'de hiçbir hakka sahip değildir; eşi görülmemiş bir baskı, terör ve sömürü ile karşı karşıyadır.

* Türk devleti Kürtlerin kendi dillerinde eğitim görmelerine izin vermiyor. Tüm Türkiye'nin üçte bir nüfusunu oluşturan ve Arap, Asuri, Laz, Çerkez, Ermeni, Rum gibi halklar da hesaba katıldığı zaman, hemen hemen Türklere eşit sayıda olan Kürtlerin kendi dillerinde eğitim yapan bir tek okulları yoktur.

Nitekim son olarak, 1988 yazında Irak'ın kimyasal gaz saldırısından kaçarak Türkiye'ye sığınan Kürt mültecilerin, kendi imkanlarıyla çocuklarına okuma-yazma öğretmeleri bile yasaklandı.

* Kürt diliyle radyo, televizyon yayını yasak olduğu gibi, Kürtlerin kendi anadilleri ile gazete, dergi çıkarmaları, kitap basmaları dahi yasaktır. Bu tür girişimler "devleti ve milleti bölücü" ağır suçlar ve terör olayı sayılmaktadır! Bu yüzden geçmişte pekçok Kürt aydını idamla yargılandı, ağır cezalara çarptırıldı ve bu uygulama şimdi daha ağır biçimde sürmektedir. Bunun için 1982 Anayasasına hüküm konarak "yasak dillerle yayın yapılamaz" dendi. 2932 sayılı yasa ile Kürtçe'de "düşüncenin ifade edilmesi", yani konuşma bile yasaklanmıştır..

* Türk devleti Kürt halkının kendi diliyle türkü söylemesini bile yasaklamıştır. Bu yüzden cezaya çarptırılıp yıllarca içerde yatırılan kişiler olmuştur. Örneğin daha geçen yıl, ünlü ses sanatçısı İbrahim Tatlıses, Paris'te bir konserde, bir-iki Kürtçe türkü söyledi diye hakkında dava açıldı.

* Türk devleti yıllardır, Kürt halkının kültürünü, tarihini yok etmek için sistemli bir çaba harcıyor ve tam bir kültür düşmanlığı yapıyor. Kürt tarihi eserleri, yazılı edebiyat ürünleri yok ediliyor.

Kültür-sanat ve eğitim yaşamına yönelik bu saldırılar yüzünden Kürt

toplumunun moral gelişimi büyük ölçüde aksamakta, halkımız bilgisizliğe itilmektedir.

* Türk devleti Kürtlerin çocuklarına Kürtçe ad koymalarını yasaklıyor. Bunu Avrupa ülkelerindeki Kürt işçilere bile uyguluyor ve birçok Batı Avrupa ülkesi de, ne ilginçtir ki, buna uyuyor. Türk devleti binlerce Kürt köyünün ve pekçok kasabanın tarihsel adlarını değiştirdi ve tam bir karışıklık yarattı. Türk devleti, ilginç bir şekilde, gözünü gerçeğe kapatarak, Kürtlerin bir ulus olarak varlığını, dil ve kültürlerini yok sayarak onları zorla Türkleştirmeye çalışıyor.

* Türk devleti Kürdistan'a tam bir sömürge statüsü uyguluyor. Başta petrol olmak üzere ülkenin madenlerini, ormanlarını ve diğer ürünlerini talan ediyor. Bu yüzden gerçekte dünyanın sayılı zengin ülkelerinden biri olan Kürdistan son derece yoksul kalmıştır. Köylü topraksız, halk işsizdir.

* Halkımızın ulusal ve demokratik taleplerine karşı ise Türk devleti terör aracına başvuruyor. Geçmişteki Kürt ayaklanmaları kanla bastırıldı ve halkımız bugüne dek ulusal kurtuluş mücadelesinde yüzbinlerce kurban verdi. Bugün de Kürdistan'da estirilen vahşi terör, toplu dayak, işkence, binbir gayri insani davranış dünyanın yabancısı değildir.

Sayın Bayanlar, Baylar,
2000 yılına yaklaştığımız şu yıllarda, dünyamızda sömürgeciliğin son büyük örneklerinden biri Güney Afrika ise, biri de Kürdistan'dır

ve orada durum özette böyledir.

Sekiz yurtsever örgütün birliğinden oluşan Kürdistan Kurtuluş Hareketi (TEVGER), Paris toplantısının tüm taraflarına çağrıda bulunur: İnsan hakları üzerine konuşup tartışırken Kürt halkının durumunu unutmayınız! Çünkü halkımızın durumu unutulacak, görülmeyecek türden değildir. Halkımıza uygulanan vahşet tüm dünyanın, demokrasiden, insan haklarından söz eden herkesin yüreğini sızlatmalıdır. İnsan ancak Kürdistan'da olup bitenlerle ilgili olarak bile bile susabilir.

Kendi ülkesinde özgür ve insanca yaşamak, kendi kaderini serbestçe belirlemek her halk gibi Kürt halkının da hakkıdır.

Kendi anadilini özgürce kullanmak, kültür ve sanatını geliştirmek, çağdaş bilim ve teknikten nasibini almak her halk gibi Kürtlerin de hakkıdır.

Ülkesinin zenginliklerinden yararlanmak, bir işe sahip olmak, eğitim görmek her insan gibi Kürtlerin de hakkıdır.

Zulüm ve işkenceden uzak yaşamak, özgürce türkü söylemek herkes gibi bizim de hakkımız olmalı.

Sizi gerçeklerle ilgili olarak susmamaya çağırıyoruz. Sizi Kürt halkının durumunu konferansa dile getirmeye, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi için Türk hükümetine baskı yapmaya ve böylece, haklı davasında Kürt halkına destek olmaya çağırıyoruz.

Erken Seçim..

(Baştarafı 5. sayfada)

gibi halkın üzerine çökmesine yol açan politikaların mimarı bizzat Demirel ve partisiydi.

Erken seçimlerle SHP'nin işbaşına gelmesinin de halkın birakalım temel gereksinimlerini, günlük yaşamında bile önemli bir değişikliğe yol açacağını sanmak fazla iyimserlik olur. SHP daha muhalefetteyken bile, halkın temel istemlerine, demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkacağına, büyük burjuvaziye ve emperyalist tekelere güven verme çabası içindedir. Demokrasi ve özgürlük taleplerine sahip çıkmadığı gibi, kendi içinde sahip çıkmaya çalışanları tasfiye edebilmek için bin türlü dolap çeviriyor, kendi içinde demokratik işleyişi kallediyor. SHP'nin özellikle Kürt halkının ulusal hakları bakımından getirebileceği hiç bir şey yoktur ve son tahlilde ona düşman tutum içindedir.

Böylesi bir ortamda, Kürt halkının Kürt devrimci yurtsever hareket ve çevrelerinin elbetteki kayıtsız koşulsuz bir erken seçim istemeleri ve böylesi bir ortamda gerçekleşebilecek seçimlerden ciddi bir beklentileri olamaz.

Diktatörlüğün elebaşlarından olan bugünkü hükümeti iş başından uzaklaştırabilmek için erken seçimler olmalıdır ama hiç olmazsa halkın iradesinin bir ölçüde yansıtılabileceği bir ortamda olmalıdır. Bunun için de herşeyden önce bugünkü anayasa, siyasal partiler ve seçim yasaları, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü

yokeden, Kürt halkının varlığını ulusal demokratik haklarını yok sayan, Kürt halkının serbestçe konuşmasını yazmasını örgütlenmesini engelleyen yasalar, işkence çarkı kaldırılmalı, zindanlar boşaltılmalı, politik göçmenlerin serbestçe dönmeleri sağlanmalı; Kürdistan'daki işgale, savaş haline; terör ve katliamlara son verilmeli. Asgari olarak böylesi bir ortamda seçimlere gidilmelidir.

Erken seçim ortamı için acil ve hayati önemi olan sözkonusu demokratik istem ve talepler yalnız Kürt halkının ve Kürt yurtseverlerinin değil, Türkiye'nin de tüm sol ve demokrasi güçlerinin; halk güçlerinin istemi olmalıdır. Bu doğrultuda her yurtsever ve demokrat sesini yükseltmeli, çabalarını artırmalıdır.

Erken seçim buna rağmen bugünkü ortam ve yasalarla gerçekleşirse yapılacak şey ne olabilir? Elbetteki her şeye rağmen seçimin yaratacağı ortamdan yararlanmak özellikle seçim dönemi kampanyalarını ve bizzat seçim sonuçlarını halkımızın uzun vadeli mücadelesini ilerletici bir platforma dönüştürmeyi başarmak gerekiyor. Her şeyden önce seçimlerin Kürt halkı açısından ne anlama geldiği, halkımızın kurtuluşu için neden tek ve esas çözüm aracı olmayacağı bilincini yaygınlaştırmak gerekir.

Bu bilinç temelinde, bugünkü ortamda yurtsever güçlere düşen görev seçimlerde merkezi halka olarak,

şu ya da bu burjuva partisini ya da adaylarını desteklemeyi değil, geniş bir yurtsever platform temelinde oluşacak bağımsız adaylar hareketini öne çıkarmaktır.

TEVGER son GYK'de Türkiye ve Kürdistan'daki siyasal gelişmeleri değerlendirirken erken seçimi de görüştü. Görüşmede seçimlerde takınılacak kesin tutumun somutlaştırılıp ayrıntılandırılmasını önümüzdeki günlerle bırakmakla birlikte, Kürt yurtsever hareketinin bu seçimlerde asli görevinin, TEVGER'de yeralsın ya da almasın, geniş yurtsever hareket ve çevrelerle; halka dayanan bağımsız adaylar platformunu oluşturma ve bunu Kürdistan'ın mümkün olan tüm illerine yaygınlaştırma gereği üzerinde durdu.

Kısacası önümüzdeki erken seçimlerde merkezi görev, yerel seçimlerde Diyarbakır'da başarılan geniş destekli bağımsız belediye başkanı adaylığı örneğinin yaygınlaştırılmasıdır. Bu bağımsız hareket platformu Kürdistan illerine yaygınlaştırıldığı ölçüde, burjuva parti adaylarını destekleme sorunu istisnalara dönüştürülebilir ya da tümüyle ortadan kaldırılabilir. Bu yapılamazsa, yapılamadığı ölçüde de halk şu ya da bu burjuva partisine oy verme seçeneğiyle karşılaşıya bırakılmış olur ki, durum Kürt halkı açısından kayda değer bir kayıp olur.

Bu görev yalnız TEVGER'e üye parti ve örgütlerin değil, TEVGER dışındaki tüm Kürdistanlı parti, örgüt, çevre ve yurtsever kişilerinindir de.

TEVGER İKİNCİ YILINA GİRERKEN ONU HALKIMIZA MAL EDELİM

Sempati ve heyecanla, umut ve coşkuyla karşıladığımız, Kürdistanlı sekiz yurtsever-devrimci hareketin, Kürdistan'da ulusal demokratik halk devrimini hedefleyen program çerçevesinde güçlerini birleştirerek TEVGER'i oluşturdular.

Yaklaşık bir yılını doldurmak üzere olan TEVGER önüne (program ve tüzüğünde belirttiği gibi) koyduğu tüm anti sömürgeci ulusal-demokratik güçlerin birlikteliğini henüz gerçekleştiribilmiş değil! Ancak gerek TEVGER'İN programı gerekse tüzüğü o kadar demokratik ve net ki, diğer yurtsever güçlerin birlik yönündeki en ufak çabaları ile bu sorunun da önümüzdeki aşamada çözüme kavuşabileceğinin ihtimali oldukça yaygındır.

Kaldı ki, kanımca "ben Kürdistan'da siyasi bir varlığım" deyip, "sömürgeciliği yıkıp halkımızın ulusal demokratik kurtuluşunu sağlayacağım" diyen olgu ve unsurların, Kürdistan devrimini ancak ve ancak; tüm anti sömürgecilerin ortak mücadele görmeleri, hem ideolojik ve hem de stratejik politik olarak zorunludur. Yani başka yol yoktur. Demek, görev ulusal demokratik muhalefetin, ulusal demokratik halk devriminin başa götürülmesi için, birliğin sağlanması, kurtuluşun yolunu aşmasıdır. Çok uzaklara git-

meden, Filistin ulusal demokratik muhalefetinden tonca ders, tecrübe edinebiliriz.

Yeri geldiğinde ve haklı olarak, dünyadaki dostlarımıza karşı ahkam keser, şikayet ederiz. Yakınımızda "Neden halkımızın mücadelesine o-muz vermediklerini, soykırıma sesiz kaldıklarını" söyler dururuz. Dünya ilerici demokratik ve sosyalist hareket ve devletlerinin, Kürt halkı ve Kürdistan'la alıp-verecekleri (olumsuz yönde) birşeylerinin olmadığını göre, neden bu haklı davaya arka çıkmıyorlar? Biraz da kendi gerçeklerimizi gözden geçirmemiz gerekmiyor mu?

Bir yıl gibi kısa bir sürede, birbirlerine zıt hareketlerin tabanı, biz yurtsever devrimci unsurlar; bugün yoldaşça, birlikte mücadele edebiliyoruz. Ne kadar sevindirici bir gelişme. İnanın bazen ayrı örgütlerden olduğumuzu unutuyoruz! Görev, kardeşçe arkadaşça, yoldaşça, fedakarca, omuz-omuz elele halkımızın özgürlüğü ve ülkemizin bağımsızlığını gerçekleştirmek için, önyargısız, bu zor görevi yerine getirmek için mücadele vermektir.

Yaşasın TEVGER!
Yaşasın Yurtsever hareketin mücadelesi birliği!

Bavê Ari - Yunanistan